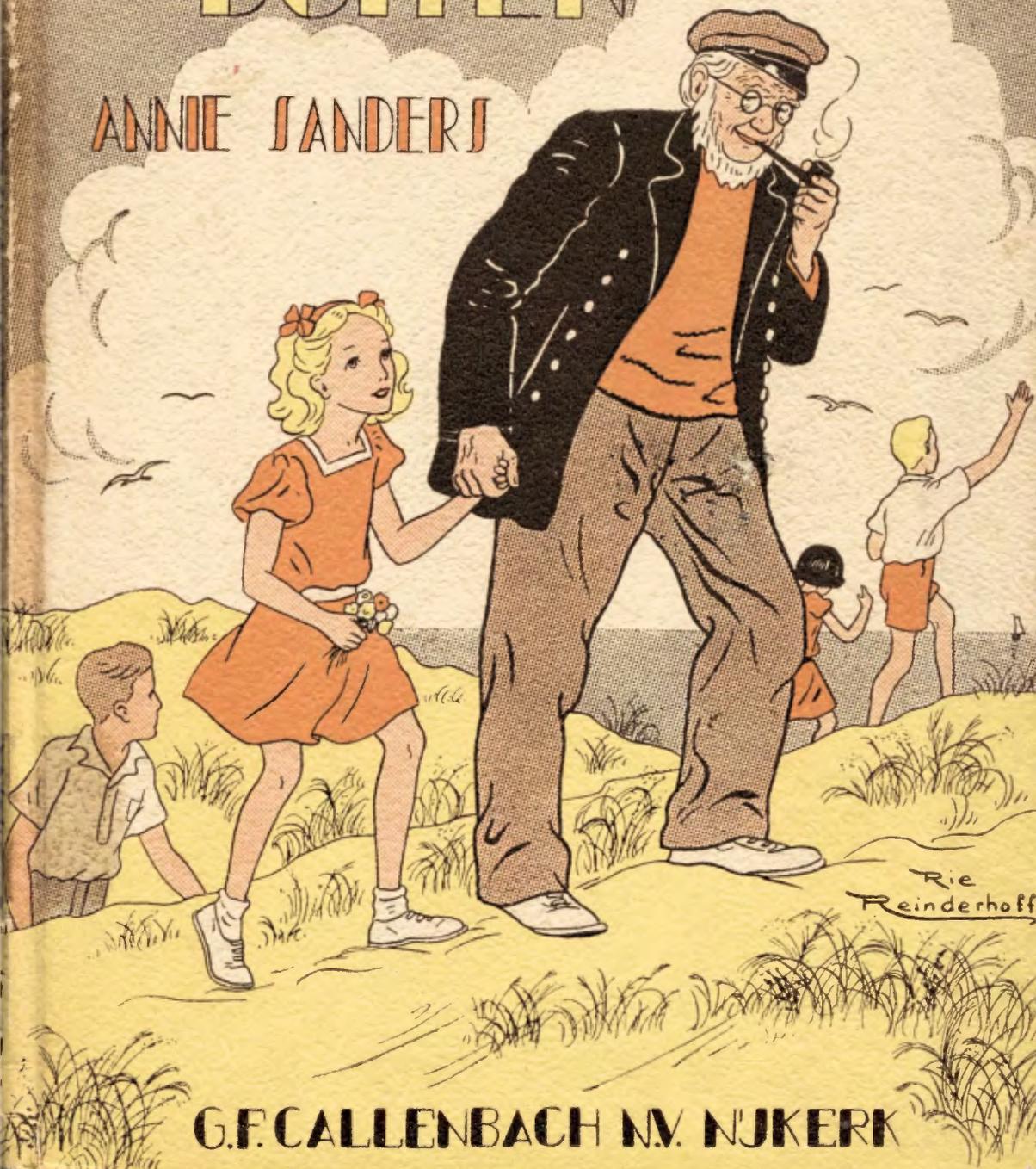

MET VACANTIE BUITEN

DOOR

ANNIE SANDERS

G.F. CALLENBACH N.V. NIJKERK

ANNIE SANDERS

MET VACANTIE BUITEN

G. F. CALLENBACH N.V. - UITGEVER - NIJKERK

PENTEKENINGEN VAN RIE REINDERHOFF

Anneke

Langzaam, telkens even stilstaande omdat ze zo moe was, klauterde Anneke de hoge trap op. Ze kwam uit school, en ze had een heel eind moeten lopen om thuis te komen. Nu was ze er dan eindelijk, en nu was ze zó moe, dat ze haast niet verder kon. Maar eventjes moest ze 't toch nog volhouden.

Eindelijk was ze boven. Hier was haar thuis, en in de kamer, waar moeder op haar wachtte, mocht ze lekker uitrusten in vaders grote stoel.

„Zo, kind, kom maar gauw zitten. Ben je erg moe?” kwam moeder haar aan de kamerdeur zorgzaam tegemoet.

„O ja, Moeder!”

„Gelukkig dat je nou voorlopig niet meer naar school hoeft, hè? Denk eens aan, vier hele weken vakantie!”

Al pratend hielp juffrouw Van Zanten haar dochtertje, dat stil tegen haar aan leunde, uit haar zomermanteltje en tilde haar in de grote stoel.

„Zit je zó goed, m'n meisje?”

„Ja, Moeder!”

„Zal ik je dan nou es wat nieuws vertellen, terwijl ik een kopje thee voor je inschenk?”

Anneke zat klein en in elkaar gedoken als een oud vrouwtje, maar bij de laatste woorden keken de grote blauwe kinderoogen vragend naar moeder op.

„Wat is er dan?” vroeg ze nieuwsgierig.

„Er is een brief gekomen van oom Klaas. Je weet wel, dat

vader laatst aan oom en tante geschreven heeft, of wij daar in de vacantie een paar weekjes komen mochten!"

Anneke's meestal zo bleke wangen kregen nu heus een beetje kleur van opwinding.

„Måg het, Moeder?"

Moeder knikte lachend.

„Ja, hoor. De volgende week gaan we, jij en ik samen. Prettig hè?"

„Ja, fijn. Gaat vader niet mee?"

„Nee, dat kan niet. Vader moet immers werken. En we blijven de héle vacantie weg, wat zeg je dáárvan?"

„Moet vader dan zelf eten koken?" vroeg Anneke met een lachje om haar mond, want dát zou ze wel eens willen zien.

„Nee," vertelde moeder, „vader gaat beneden bij de burens eten. Dat heb ik al gevraagd aan de juffrouw van beneden en ze vond het best!"

Dat de juffrouw daar geld voor zou krijgen, vertelde ze er niet bij. Over zúlke dingen praat een klein meisje van acht jaar ook nog niet.

„Moeder, zouden de jongens van oom Klaas me nóg zo klein vinden als toen ze bij ons waren?"

„Welnee, kind, dat is toch alweer twee jaar geleden. Jaap en Gert zijn ook veel groter dan toen. Ze kunnen nou wel zien dat je niet klein meer bent, hoor!"

Maar terwijl ze het zei, keek juffrouw Van Zanten bezorgd naar haar zwakke meisje, waar ze al zoveel mee had afgetoed. Want Anneke was gebrekkig. Haar ene been was veel korter dan het andere, haar rug was scheef gegroeid en deed haar soms zo'n pijn, dat ze er 's nachts niet van

slapen kon. Bovendien hoestte ze veel de laatste tijd, en daarom hadden vader en moeder met de dokter overlegd, dat ze maar eens een paar weken naar buiten moest.

Oom Klaas, vaders broer, woonde in een dorp bij de zee, waar 't natuurlijk veel gezonder was dan hier in de grote stad. Oom Klaas en tante Jo vonden het best, dat hun schoonzuster en haar kleine meid een poosje bij hen kwamen logeren. Ze hadden zelf vier kinderen; twee grote jongens van twaalf en dertien jaar, een meisje, dat zowat anderhalf jaar ouder was dan Anneke, en een dreumes van vijf, die nog niet naar school ging.

„Moeder, is het in een dorp prettiger dan in een stad?“ begon Anneke weer te vragen.

„Meisje, daar weet ik niet veel van. Ik heb altijd in een stad gewoond, net als jij. Vraag het maar eens aan vader, die komt van hetzelfde dorp waar oom Klaas nou nõg woont!“

„Zouden ze je daar óók uitlachen als je niet hard lopen kunt, Moeder?“

Moeder zuchtte even, maar dat hoorde Anneke gelukkig niet.

„Koojsje en de neefjes zullen je niet uitlachen, denk ik, en oom en tante zijn grote mensen. Die doen zoiets niet, net zo min als vader en moeder!“

„Dan hoop ik dat de dagen maar vlug omgaan, en dat de volgende week er heel gauw is!“ besloot de jonge juffrouw.

„Zo, dat is mooi, wat ik daar hoor. Mijn dochter wil dus graag een poosje bij me vandaan!“ lachte vader, die op dat ogenblik de kamer inkwam.

„Hè, Vader, wat is 't toch jammer dat u niet mee kunt!“ zei Anneke spijtig. „Maar moeder zal u heel vaak schrijven, hè Moeder?“

„Ja hoor!“ beloofde moeder.

Ze dacht er nog wat bij, maar dat zei ze niet, omdat haar mán in de kamer was.

„Als we terugkomen,“ dacht ze, „dan brengen we een mooi stenen pijpje voor vader mee, want de oude pijp is helemaal doorgerookt!“

En Anneke dacht ook iets, maar dat zei ze niet, omdat vader en moeder het geen van beiden mochten horen.

„Als we terugkomen,“ dacht ze, „dan heb ik misschien wel

net zulke dikke wangen als Koosje van oom Klaas. Wat zullen vader en moeder dáár dan blij om wezen!"

.. .. .

Die avond, voordat Anneke naar bed ging, vroeg ze aan moeder of ze nog even naar de benedenburen mocht. Met de meisjes van beneden, Willemien en Bep, ging ze veel om. Wel waren die twee een heel stuk ouder dan zij, maar 't waren toch haar vriendinnetjes, die haar nooit plaagden of uitlachten, maar altijd lief voor haar waren. En omdat ze geen broertjes en zusjes had, zocht ze meestal 't gezelschap van de twee grote buurmeisjes.

Vanavond had ze groot nieuws voor hen.

„Ik ga op reis!" begon ze dadelijk, toen ze de juffrouw van boven goedendag had gezegd.

Die wist het eigenlijk al van moeder, maar ze begreep, dat Anneke het jammer zou vinden als ze dat liet merken.

„Op reis? Waar naar toe? Toch zeker niet alléén?"

„Nee, met moeder. We gaan naar oom Klaas en tante Jo!"

„Oom Klaas, is dat niet de broer van je vader, die in dat dorp aan zee woont?"

„Ja juffrouw. Ze hebben vier kinderen, een meisje en drie jongens!"

„Ben je er al eens méér geweest?" wou Bep weten.

„Nee!" vertelde Anneke, trots dat er met zoveel belangstelling naar haar geluisterd werd. „Koosje en de jongens zijn wel eens bij óns geweest. . . ."

„Bij jullie?" vroeg Beps moeder. „Daar herinner ik me niets van. Toen woonden jullie zeker nog niet in dit huis. Is 't al läng geleden?"

„O ja, juffrouw, al drie jaar. Het kleine neefje was er niet bij, dat ken ik niet eens!"

„Maar je oom en tante ken je toch zeker wel?"

„Ja, die zijn er ook een keer geweest, maar toen was ik nog heel klein!"

„Als ik niet beter wist," dacht de juffrouw, „dan zou ik heus gaan denken dat onze bovenburen helemaal niet met hun familie op konden schieten. 't Is eigenaardig, zo weinig als die mensen bij elkaar komen!"

„Zeg Anneke,“ begon Willemien, „wil je wel geloven dat ik best met je mee zou willen? En jij, Bep?“

„Nou, en of!“

„Zal ik 't vragen aan moeder?“ stelde Anneke voor, dadelijk één en al bereidwilligheid om haar vriendinnetjes dat plezier te doen.

„Nee, nee, doe dat nou maar niet!“ kwam de juffrouw haastig tussenbeide.

Ze dacht bij zichzelf:

„Als ze 't vraagt, dan denken ze bij Van Zanten, dat de boodschap van ons komt. 'k Zou niet graag zo brutaal wezen!“

Anneke was eerst wel een beetje teleurgesteld door de weigering van de juffrouw, maar toen de vriendinnen bij 't zien van haar pruilend gezichtje in een vrolijke lach schoten, en Willemien haar verzekerde dat het maar een grapje was van Bep en haar — toen moest ze er op 't laatst zelf ook om lachen. „'k Wou jullie best mee hebben, hoor!“ verzekerde ze gul. „En tante Jo zou 't ook wel goedvinden!“

„Dat is nog lang niet zeker!“ meende de juffrouw. „Want of je twee logé's krijgt of vier, dat is een heel groot verschil. Bovendien, je weet niet eens of je tante wel zoveel bedden over heeft!“

Op dat ogenblik kwam Anneke's moeder waarschuwen, dat het tijd werd voor haar dochttertje, om naar bed te gaan. Maar van slapen was bij Anneke voorlopig geen sprake en dat kwam nu niet door de pijn in haar rug, want daar had ze vanavond niet veel last van. Wel een uur nadat moeder haar had toegedekt, lag ze nog wakker, en toen ze eindelijk in slaap viel, droomde ze de hele nacht over Koosje en de neefjes.

Digitized by Google

Bij Oom en Tante

„**M**oeder, als-t-ie nou weer stilstaat, moeten wij er dan uit?“
 Zolang ze nu in de trein zaten, had Anneke dat zeker al wel zes keer gevraagd, en telkens als 't antwoord „nee“ was, had ze weer even teleurgesteld gekeken. Maar nu ze 't wéér vroeg — nu zei moeder dan toch eindelijk:

„Ja, als-t-ie nu weer stilstaat, dan moeten wij er uit!“

Gelukkig, dacht Anneke. Ze werd moe van 't lange ongemakkelijke zitten — ze hadden geen hoekplaatsje kunnen krijgen — en de trein maakte zo'n lawaai! Haar hoofdje bonsde er van, zodat ze 't met een verdrietig gezichtje had weggeduwd in moeders schoot.

„O Moeder,“ klaagde ze, „als we weer naar huis gaan, kunnen we dan niet in een andere trein gaan zitten? Deze trein stampt zo hard!“

Moeder moest er even om glimlachen. Haar Anneke was in sommige dingen nog net een kindje van vijf jaar, al was ze met April acht geworden.

„Lieve meisje, in een andere trein is het immers net zo. Een locomotief stampt altijd. Daar staat hij al stil. Kom, nou gaan we er uit!“

Op het perron was 't een geweldige drukte, zodat Anneke, die nog nooit eerder een reis met de trein had gemaakt, zich allesbehalve op haar gemak voelde en moeders hand stijf vasthield. Moeder zelf was ook verbaasd. Ze wist wel dat het in een stād altijd druk was aan de stations. Maar een dorp, dat was toch heel wat anders. Meteen bedacht ze dat het een dorp aan zéé was, waar natuurlijk heel wat vreemde mensen kwamen.

Het duurde een poosje, voordat ze tussen al die grote en kleine reizigers bekende gezichten ontdekte. Maar eindelijk zag ze toch haar zwager, die met de twee grote jongens alle kanten uit stond te turen.

„Anneke, kijk eens! Daar heb je oom Klaas al, met Jaap en Gert!”

Anneke volgde met haar ogen de richting van moeders arm. Ja, nu zag zij haar oom ook. Ze wist er wel niet veel van, dat oom en tante bij hen geweest waren, maar thuis in de voorkamer hing een portret, waar ze met al hun kinderen op stonden.

„Klaas! Klaas! Hier zijn wel!” riep moeder, want ze zag dat oom en de neven al net zoveel moeite hadden met zoeken als zij. Op een drafje liep ze hen met Anneke aan de hand tegevoet.

„Nee maar, dat is me nou ook wat moois!” zei oom, toen ze bij hen kwamen. „Daar waren we jullie haast voorbijgelopen! Er zijn hier ook zóveel mensen, je zou er beslist mee in de war komen. Zo Riek, hoe gaat het er mee? En heeft de kleine meid zich in de trein nogal goed gehouden? Ja m'n kind, een dorp is wel geen stad, maar het kan hier 's zomers toch nog knap rumoerig wezen, vooral in de vakantie. Kom hier, dan zal ik je dragen!”

Anneke liet zich maar al te graag optillen, want ze stond ieder ogenblik duizend angsten uit, dat ze ondersteboven gelopen zou worden.

„Dat het in zo'n dorp nog zo druk is, zou je zeggen!” merkte juffrouw Van Zanten op.

„Och, in de regel is het hier ook zo druk niet. Als je hier 's winters komt, dan is 't aan het station nog stiller dan in een ziekenhuis. Maar in de grote vakantie gaan er heel veel mensen naar zee, moet je denken. Nou mensen, we stappen op huis aan, anders weet tante niet waar we blijven!”

Ze gingen. Anneke had haar hoofdje op ooms schouder gelegd. Ze was nu niet bang meer voor 't lawaai om haar heen. Jaap en Gert, gediensiger dan ze in de regel waren, droegen om beurten moeders koffertje. Af en toe kwamen ze, tussen de vreemde mensen door, ook dorpsgenoten van oom en de neefjes tegen. Die groetten in 't voorbijgaan: „Middag, Van Zanten” en keken, als ze voorbij waren, nog eens om naar de juffrouw en de kleine meid, die ze niet kenden.

„Zeker die schoonzuster en dat nichtje!” zeiden ze tegen elkaar.

Com Klaas woonde in een tamelijk brede straat, nog een heel eind van het strand af. Toen ze met hun vijven kwamen aanstappen, stond tante Jo op de uitkijk met Koosje en kleine Dirk. „Moeder! Moeder! Daar heb je ze!”

Op een holletje liep Koosje de familie tegemoet en vloog Anneke's moeder om de hals.

„Tante Riek, wat leuk dat u er bent! Ik ben al een hele tijd aan 't aftellen geweest, hoeveel dagen 't nog duurde voordat u kwam. Is 't waar of niet, Moeder?”

„Babbelkous!” lachte tante Jo. „Je kunt er geen speld tussen krijgen, als die jongejuifvrouw aan 't praten is!”

Anneke was intussen door oom op de grond gezet en liet zich door tante en Koosje als om strijd pakken en knuffelen. Ze was hier dadelijk thuis, en met het jongste neefje, dat ze nog nooit had gezien, was ze al gauw de beste maatjes. Ze hoopte nu maar, dat de dagen hier lang zouden duren.

Moeder lachte, toen ze dat tegen haar zei.

„Maar kindje, dat is toch overal gelijk!”

„Nee Moeder, echt niet. Want op school gaan de dagen lang niet zo gauw om als in de vakantie!”

.. .. .

't Was al laat in de middag geweest, toen ze uit de trein gestapt waren. Zo kwam het, dat ze goed anderhalf uur later al aan de avondboterham zaten.

„Zijn het hier in 't dorp aardige mensen, tante?” vroeg Anneke onder 't brood-eten.

Tante Jo lachte.

„Vraag dat maar eens aan Koosje en de jongens!” zei ze. „Die zullen 't je wel vertellen!”

„Nou, ze zijn hier lang niet allemaal even aardig!” lichte Jaap zijn nichtje in. „Daar heb je bijvoorbeeld de ouwe Gerrit-Jan Barends, dat is een echte brompot, hoor. En Stijntje van „de bocht”, die scheldt altijd direct, als ze maar denkt dat je katekwaad uithalen wilt. Laatst kwamen Gert en ik langs haar huis, toen ze net een emmer water stond te pompen. Nou, we wisten wel dat ze 't niet erg op ons begrepen had, maar we waren heus niet van plan om haar nijdig te maken, we liepen heel gewoon langs haar heen. En daar pakt ze ineens die

emmer water en die smijt ze ons achterna. We dropen toen we thuishkwamen, hè Moeder? En we hadden niks gedaan!"

„Is dat zo'n ongemakkelijke tante?" vroeg Anneke's moeder verbaasd aan haar schoonzuster.

„Och," antwoordde deze, „ik geloof eigenlijk niet dat ze helemaal bij haar verstand is. En wat die man betreft, van wie Jaap daarstraks zo beleefd zei dat-ie een brompot was. . . ."

„Nou Moeder, is-t-ie dat dan niet?" viel Gert haar in de rede.

„Ja, makkelijk is hij nou niet bepaald. Maar je moet denken, de man heeft veel verdriet gehad in zijn leven. Z'n vrouw en vier kinderen heeft hij verloren; daar was een meisje van Anneke's leeftijd bij, dat helemaal niet lopen kon. Na die tijd kon hij geen kinderen meer zien. Dat is natuurlijk verkeerd, ik weet het wel, maar 'k wil toch niet hebben dat de jongens hem uitschelden. 't Is in ieder geval een ouwe man!"

Nu, dat was moeder natuurlijk met tante Jo eens. Oude mensen moet je niet plagen, dat is lelijk.

„Maar wonen hier dan helemaal geen áárdige mensen?" vroeg Anneke weer.

„O jawel, genoeg hoor!" lachte oom. „Als het morgen of overmorgen mooi weer is, dan ga je maar eens met de anderen mee naar Maarten en Griet. Daar heeft vader het zeker nog wel eens over!"

„Leven die ouwe mensen allebei nog?" vroeg moeder. „Ja, daar heeft Dirk het nog vaak genoeg over. Daar hebben jullie samen heel wat streken uitgehaald, is 't niet, toen jullie zulke bengels waren als Jaap en Gert nou!"

„En of!" verklaarde oom, met een knipoogje tegen zijn vrouw. „We hebben moeder Griet een boel last bezorgd, maar ze bromde er nooit om. Ze hield zoveel van ons, zeker omdat ze zelf geen kinderen had. En nou is ze weer dol op onze rakkers!"

Anneke wist al lang van haar vader, dat Maarten de Loeve een oude zeeman was, die een paar jaar geleden het varen er voorgoed aan gegeven had en die met Griet, zijn vrouw, in een klein huisje dicht bij het strand woonde.

„Ik weet zeker," ging oom verder, „dat Anneke bij Griet van 't eerste ogenblik af een potje zal kunnen breken, alleen omdat ze de kleine meid van Dirk is. Ja, ja, Anneke, je vader was

vroeger wel een ondeugende belhamel, maar hij heeft Griet toch heel vaak geholpen met hout hakken en ander zwaar werk, als ze soms maanden alleen thuis was en niemand anders had, die het voor haar kon doen!"

„Toch eigenlijk niks leuk, als je man altijd weg is!" vond Koosje. „Ik trouw later niet met een zeeman, hoor!"

„Daar kun je nou nog niet veel van zeggen!" lachte tante Jo, en oom Klaas voegde er bij:

„Met een zeeman als Maarten kun je anders best te doen hebben, dunkt me. Maar je hebt gelijk, prettig is het niet om zo vaak alleen te zijn. 't Staat Griet ook best aan, dat haar man nou voorgoed aan de wal is. Hebben jullie de oudjes al verteld dat we logé's zouden krijgen?"

„Ja," zei Koosje, „ze weten het al. En we hebben gezegd, dat we Anneke eens gauw mee zouden brengen!"

„Als het weer zo blijft als vandaag, dan gaan jullie er morgen maar heen!" besliste tante. „Geef jij vader nou even de Bijbel, Koos, dan kunnen we lezen en danken, want over een half uur is het bedtijd voor broertje!"

Anneke's moeder keek eens naar het bleke gezichtje van haar kleine meid.

„Ben je moe, kind?" vroeg ze bezorgd.

„Ja Moeder, maar ik wou toch wel graag gelijk met Kóósje naar bed!"

„Duurt dat nog lang?" vroeg moeder aan tante Jo.

„Nog wel anderhalf uur. Kan Anneke het zo lang volhouden?"

„Anders wel, denk ik, maar vanavond is ze te moe van de reis. We zullen haar voor deze keer maar eens vroeg onder de wol stoppen, hè meisje?"

Anneke pruilde niet tegen, zoals ze op andere dagen mischien gedaan zou hebben. Ze wàs moe, dat voelde ze wel. Toen er dan ook gelezen en gedankt was, en moeder tante Jo nog even geholpen had om de tafel af te ruimen, liet ze zich gedwee uitkleden. Anders moest ze dat altijd zelf doen. Vandaag hielp moeder haar maar even, dan lag ze er gauwer in.

„Moeder," vroeg Koosje, „mag ik ook naar bed?"

„Naar bed, nou al? Heb je zo'n slaap?"

„Nee Moeder, maar als ik nou meega naar boven, dan is 't gezellig voor Anneke. Ja Moeder, mag het?”

„Kind, dat moet je zelf weten!” lachte moeder.

Zo gebeurde het die avond, dat Koosje, die al bijna tien jaar was, om zeven uur naar bed ging, alleen om haar nichtje een plezier te doen.

De twee moeders gingen even mee, om de kinderen „er onder te helpen” zoals tante Jo het noemde.

„Niet lang babbelen, hoor, gauw gaan slapen!” was de waarschuwing, die de meisjes nog kregen, toen de vrouwen weer naar beneden gingen.

Maar van dat „gauw gaan slapen” kwam het eerste half uur niets. Want al was Anneke ook nóg zo moe, toch kon ze 't niet laten om Koosje nog van alles te vragen over de mensen in het dorp en vooral over die oude Stijntje, waar Jaap en Gert het daarstraks over hadden en die hun zo-maar een emmer water achterna had gegooid. Tot het eindelijk zover kwam, dat ze driemaal hetzelfde moest vragen en nóg geen antwoord kreeg. Toen begreep ze, dat haar nichtje in slaap was gevallen, en omdat ze 't niet aardig vond om tegen zichzelf te praten, trok ze de dekens hoog op en was vijf minuten later net zo heerlijk onderzeil als Koosje.

Beneden in de huiskamer praatten de grote mensen nog een hele poos na, terwijl Jaap en Gert zich op straat met andere jongens uit de buurt vermaakten.

„Ik ben zo blij dat jullie ons een tijdje willen hebben!” vertelde juffrouw Van Zanten. „Ik hoop maar dat de zeelucht Anneke goed zal doen, ze is zo zwak en zo gauw moe, en 't is ook beter voor haar dat ze eens wat meer met kinderen omgaat. Op school lachen ze haar wel eens uit, daarom wil ze nooit meespelen. De buurmeisjes zijn wel lief voor haar, maar die zijn zoveel ouder en gaan bovendien op 'n andere school!”

„Nou, met Koosje zal ze 't wel kunnen vinden!” meende tante Jo.

En het zag er werkelijk naar uit, dat ze gelijk zou krijgen. Want toen de moeders een paar uur later, voordat ze zelf naar bed gingen, nog even kwamen zien of de kinderen er goed onder lagen, vonden ze de beide meisjes vast in slaap, met de armen om elkaar heen geslagen.

Maarten de zeeman

Toen de kinderen de volgende morgen opstonden, was natuurlijk hun eerste werk, het gordijn voor 't slaapkamerraam opzij trekken, om te kijken hoe de lucht er uitzag.

„Ik denk dat het gaat regenen!“ zei Anneke's moeder, die net eens kwam zien of haar meisje al wakker was.

„Hè tante, dan kunnen we niet naar buiten vandaag!“ kwam Koosje teleurgesteld. „Ik vind regen naar!“

„Dát mag je niet zeggen!“ zei tante. „Denk eens aan al die mooie bloemen, die hier overal langs de weg staan. Die hadden immers nooit zo prachtig kunnen worden, als de regen er niet was om ze te besproeien. En dan: we mogen nooit boos worden op het weer, want wij zeggen toch niet hoe het weer moet zijn!“

Koosje kreeg een kleur en zei niets meer. Ze begreep tante wel.

Het begon die morgen werkelijk hard te regenen, en al was het zo af en toe wel een ogenblik droog, aan buiten-spelen kon toch niet gedacht worden. Tante Riek was veel te bang dat Anneke verkouden zou worden, als ze nu op straat kwam. Ze had het altijd zo gauw te pakken, doordat ze niets gewend was.

De volgende dag was 't weer precies hetzelfde, zodat 't bezoek bij Maarten en Griet, dat eigenlijk op gistermiddag bepaald was geweest, opnieuw uitgesteld moest worden. Gelukkig maar, dat het vacantie was. Nu kwam 't er niet op aan, wannéér ze gingen.

't Werd nog Zaterdag, voordat het er van kwam. Donderdag en Vrijdag regende het wel niet zo hard meer als de beide vorige dagen, maar 't was toch geen weer om uit te gaan, vond tante Jo.

„Nou Moeder, we smelten toch niet van een beetje regen!“ kwam Gert verontwaardigd. „Ik wil later gaan varen, en Maarten zegt altijd: een zeeman moet overal tegen kunnen!“

„Ja, maar jij bent nog geen zeeman, en je pak kan lang niet overal tegen!“ besliste zijn moeder.

De jongens pruttelden nog wat na. Zo'n beetje regen kon toch zeker geen kwaad. Maar moeder bleef op haar stuk staan, al keken ze nog zo zuinig. Ze kwamen de deur niet uit. Afgelopen! En als moeder zó begon, dan wisten de kinderen wel dat ze 't meende.

Maar 's Zaterdagmiddags sloeg het weer gelukkig om, zodat het vijftal er zonder bezwaar op uit kon trekken. Met de waarschuwing van moe en tante, om goed op Anneke en Dirk te passen, gingen ze na het eten vrolijk op stap.

„Anneke,“ vroeg Jaap onderweg, „je bent toch niet bang uitgevallen, is 't wel?“

„Een klein beetje wel!“ moest Anneke bekennen, al begreep ze niet goed hoe Jaap daar zo ineens bij kwam.

„Nou, dan moet je zo meteen maar niet al te erg schrikken, als we bij Maarten en Griet komen!“ waarschuwde de oudste neef. „Want daar hebben ze twee honden, en nog een poes ook!“

Anneke zette bij die laatste woorden zó'n angstig gezicht, dat de anderen er om lachen moesten. Dat ze zó schrikachtig was, hadden ze niet gedacht. En toch was ze het heus. Niet om de poes, want dáár was ze niet bang voor; die hadden ze bij haar thuis ook. Maar van honden moest ze niets hebben, en dan nog wel twee tegelijk!

„'t Is niet erg, hoor!“ verzekerde Koosje. „Sultan heeft nog nooit iemand kwaad gedaan. Je kunt hem gerust bij z'n snoet pakken, dan broemt hij nog niet eens. En Fik blaft alleen maar, als er vreemde mensen komen. Blaffende honden zijn niet gevaarlijk, zegt vader. Als ze maar niet bijten!“

Ja, dat wist Anneke ook wel, dat hoefde Koosje haar niet te vertellen. Maar gerust was ze nog lang niet.

.....
Ze hadden nog niet ver gelopen, toen Gert ineens uitriep:

„Daar komt Maarten aan, met Sultan! Zeker even naar het strand geweest!“

Ze zetten er nu allemaal de draf in, om zo vlug mogelijk de oude man te bereiken, die, in gezelschap van een grote hond, langzaam en bedaard kwam aanstappen. Kleine Dirk had

Koosje's hand losgelaten en holde op zijn dikke beentjes de anderen vooruit. De oudere broers volgden hem op de hielen. Anneke weifelde. Ze zag wel dat haar neefjes door de hond op een uitbundige manier verwelkomd werden, en ze had niet veel zin om daar óók haar deel van te krijgen.

Koosje merkte haar aarzeling, en ze begreep de reden ook wel.

„Kom nou maar!” zei ze. „'t Is heus niet erg!”

Toch liet Anneke zich maar schoorvoetend meetrekken. Ze was nooit op haar gemak, als ze iemand voor de eerste maal zag. En toen Sultan haar werkelijk besnuffelen wilde, sloeg de schrik haar helemáál om 't hart. Ze was al zo bang voor honden, en dan moest zo'n groot beest nog zo dicht in haar buurt komen ook.

Maarten had het druk met de andere kinderen, die hem met het nodige rumoer begroetten. Maar opeens kreeg Jaap zijn nichtje in 't oog, dat nog altijd vergeefse pogingen deed om de uitgelaten springende hond af te weren.

„Jongens, kijk eens!” riep hij lachend. „Sultan wil Anneke goedendag zeggen!”

De anderen kregen er nu ook erg in, zodat Anneke plotseling ieders belangstelling had.

't Was een eigenaardig gezicht, dat kleine ding telkens achteruit te zien springen, als het overmoedige dier wat ál te dicht in haar nabijheid kwam. De kinderen lachten er dan ook smakelijk om, en achter Maartens brilleglazen tintelde het ook even. Maar hij had er toch mee te doen.

„Komaan, Sultan, bedaar eens wat. Geen kleine kinderen laten schrikken. Vooruit, ga maar eens liggen!”

Gelukkig voor Anneke staakte de hond nu dadelijk zijn luidruchtige begroeting, en strekte zich kwispelstaartend uit in 't zand.

„En daar is Anneke nou, Maarten!” vertelde Koosje.

Maarten zette zijn bril wat recht.

„Zo, zo. Is dát nou Anneke. Kom maar gerust wat nader, beste meid. Sultan is niet zo kwaad als hij er uitziet. Hij maakt graag een beetje lawaai, meer niet!”

Anneke durfde nu wel komen. De eerste schrik was alweer voorbij, en mèt de schrik had ze ook haar verlegenheid aan

kant gezet. Ze zag trouwens wel dat er voor dat laatste helemaal geen reden was, want dat die oude man er heel gemakkelijk uitzag. Dus stapte ze, wat meer op haar gemak gesteld, naar hem toe, om hem nu op háár beurt goedendag te zeggen. „Kom jongens, vooruit!” spoorde Jaap de anderen aan. „Wie het eerst bij Griet in de keuken is!”

Daar waren ze allemaal voor te vinden. Achter elkaar zetten ze het op een lopen. De hond was opgesprongen en vloog kwispelstaartend tegen zijn baas op, die hem op de hals klopte.

„Ja, ja, jongen, 't is goed. Toe maar, ga maar mee naar de vrouw!”

Onder schel geblaf rende Sultan de kinderen achterna.

Anneke was achtergebleven. Ze kon tòch niet meekomen,

daarom probeerde ze 't ook maar niet. Ze dook van angst nog meer in elkaar dan anders, toen de hond als een pijl uit de boog langs haar heen schoot.

Maarten bemerkte haar schrik.

„'t Kan geen kwaad, heus niet. Je kunt de ouwe man gerust geloven. Ziezo, kom nou maar mee, dan zullen we dat stel eens achterna gaan!”

Ze keek dankbaar naar hem op. Voor nòg zoveel had ze niet alléén willen gaan, om dan later misschien door de jongens uitgelachen te worden. Ze vond het al zo naar, dat ze altijd achteraan moest komen en niet zo hard lopen kon als de anderen. Maar nu zouden ze haar vast wel met rust laten. En nadat ze eerst nog even schuw om zich heen had gekeken, of Sultan nu heus in geen velden of wegen meer te zien was, legde ze aanstonds vertrouwelijk haar handje in de gerimpelde, verweerde hand van de oude zeeman. Ze had nu alle verlegenheid overwonnen.

„Als de hond altijd zo hard blaft,” vroeg ze, „kunt u hem dan niet opsluiten?”

„Dat zou niet erg prettig voor hem wezen, denk ik. Als een kind eens wat al te veel leven maakt, dan sluit moeder 't toch ook niet op!”

Daar moest Anneke even om lachen.

„Dan kon tante de jongens alle dāgen wel opsluiten!” zei ze.

„Wat zouden ze dan boos wezen!”

„Dat zouden ze zeker. Nou, en zo denkt Sultan er ook over. Die is ook liever buiten. Een dier is net als een kind. Als we er maar goed voor zorgen, dan kunnen we er alles van gedaan krijgen!”

„En als we er slècht voor zorgen?”

„Dan zijn ze op 't laatst niet meer te vertrouwen!”

Anneke dacht even na. Als je een dier plaagde, dan was het niet meer te vertrouwen. Nu, dat kon ze best begrijpen. Zij vond het ook naar om geplaagd te worden. Ze had er wel eens stilletjes om gehuild, 's avonds als moeder haar naar bed bracht en ze zo stilletjes bij haar uitschreien kon.

Na een poosje vroeg ze wat arzelend:

„Zouden de dieren er óók verdriet van hebben als ze geplaagd worden, net als de mensen?”

„Daar zit niet veel kleur op!“ zei ze goedig. „Dat moeten we eens een beetje zien te veranderen — zoveel als wij dat tenminste kunnen!“ voegde ze er meteen ernstig bij.

„Daarvoor is ze hier ook gekomen. Ze moet maar goed melk drinken en pannenkoeken eten, en veel aan 't strand spelen. Dat zal allemaal wel helpen!“ veronderstelde haar man, die onderwijl in zijn krakende rieten leunstoel was gaan zitten, met de kleine Dirk op zijn knie.

„Met dat melk drinken moesten we dan maar gelijk beginnen!“ opperde Griet. „Pannenkoeken heb ik niet vandaag, dat is jammer, hè? Maar als jullie wéér komen, dan moet je 't vooruit zeggen, en dan zal ik pannenkoeken bakken!“

Ze rinkelde bedrijvig met de melkgladen, die ze onder 't praten door uit de kast had gehaald.

„Allemaal?“ vroeg ze vriendelijk.

Ja, de kinderen wilden allemaal wel een glas melk, en Griet had het maar druk met 't inschenken, waarbij Koosje haar ijverig hielp.

Anneke was op de leuning van Maartens stoel geklauterd. Ze vond het hier echt gezellig bij die twee vriendelijke oude mensen. Op moeder Griet was ze nú al dol. Ze durfde haar alleen niet zo goed bij haar naam te noemen. Koosje en de anderen deden het wèl, merkte ze, maar die kenden haar ook al zo lang. Zij zou maar juffrouw zeggen, dat klonk niet zo brutaal. Hoe ze de oude man moest noemen wist ze helemaal niet. Maar ze was nu toch best op haar gemak met hem, vooral toen hij haar van de stoelleuning op de andere knie trok en op verzoek van Jaap en Gert van alles en nog wat over zijn zeemansleven begon te vertellen.

De grote jongens, en Koosje net zo goed, konden van zulke verhalen nooit genoeg krijgen. Ze vergaten er alles door en ze zaten te rillen van angstige spanning, als ze hoorden van een schip, dat in de donkere nacht heel alleen rondzwalkte op de grote onstuimige zee, vechtend met storm en noodweer. Ja, want Koosje en haar broers hadden wel altijd dicht bij de zee gewoond en ook wel eens op een boot gezeten, maar zo'n echte stormnacht op het water hadden ze toch nog nooit meegemaakt. Wel hadden ze in zulke nachten dikwijls met vader en moeder in de kamer zitten luisteren naar het gekletter van de regen en 't geloei van de wind daarbuiten, en ze hadden de arme vissersvrouwen beklaagd, die in hun huisjes zaten te schreien of in doodsangst de handen vouwden, om te bidden voor 't behoud van man of zoon.

„Ik wil toch wel graag gaan varen, als ik van school ben!“ beweerde Gert na zo'n verhaal. „Ik zal wel net zo lang zeuren tot vader en moeder het goedvinden!“

„Of je doet net als Padde, je weet wel, die scheepsjongen van Bontekoe!“ zei Jaap, die daar op school van gelezen had. „Die viel aan boord van het schip in slaap, en toen ging hij uit varen zonder dat z'n vader en moeder het wisten!“

„Iemand, die zó doet, noemen ze een blinde passagier!“ vertelde de oude zeeman. „Zulke mensen worden vaak in de eerste de beste haven, waar het schip aanlegt, aan wal gezet.

Ze moeten dan zelf maar zien hoe ze weer thuiskomen. Als je dus later naar zee wilt, dan zou ik 't in ieder geval niet op die manier proberen!"

Hij zag wel aan de gezichten van Jaap en Gert, dat ze heel veel zin hadden in zo'n avontuurtje, en daarom voegde hij die laatste waarschuwing er meteen maar bij.

„Blijven jullie maar aan de wal!" kwam Griet ertussen, die onder al het gepraat door bedrijvig af en aan was blijven dribbelen. „Je hebt het nergens zo goed als bij moeder thuis, en een zeeman is ieder ogenblik in gevaar!"

„Ze moeten er toch ook wezen, moeder!" nam Maarten het voor de jongens op. „Een gezonde Hollandse jongen wil wat zien in de wereld, die houdt het niet uit om z'n hele leven stilletjes bij moeders pappot te blijven zitten. En dat is niet nodig ook. Gevaren heb je op het land net zo goed als op zee, vooral tegenwoordig met die auto's en vliegmachines. Als je maar weet dat je niet alleen bent, dat er iemand bij je is die je altijd vertrouwen kunt, dan hoef je voor geen enkel gevaar bang te wezen. Jullie begrijpen me zeker wel!"

Ja, ze begrepen hem heel goed, de wilde rakkers, en ze werden opeens heel klein en bedremmeld.

't Was even stil in de keuken. Anneke's hoge stemmetje maakte daar een eind aan. Ze had ook meegeluisterd naar al die zeemansverhalen en ze had er wel van genoten, maar ze was toch blij dat zij een meisje was en niet naar zee hoefde. Nu, bij Maartens woorden over de gevaren op zee en ook op het land, moest ze denken aan heel vroeger, toen ze een jaar of drie was. Ze was toen bang om alleen te slapen, en moeder zat 's avonds dicht bij haar bedje en vertelde van die twaalf mannen, die óók zo vreselijk bang waren, omdat het midden in de nacht zo stormde en het water zo-maar over hun scheepje sloeg. De Here Jezus was er ook, Hij sliep, maar toen ze bij Hem kwamen en Hem riepen, werd Hij dadelijk wakker en zei tegen de wind en de zee dat ze stil moesten zijn.

„Zie je, Anneke," had moeder toen gezegd, „die mannen waren eigenlijk heel dom. Want als de Here Jezus bij je is, dan hoef je toch niet bang te wezen. En als jij nou bang bent om hier alleen in je bedje te liggen, dan ben je óók dom. Want al slapen vader en moeder in een andere kamer, daarom zijn

ze toch niet weg. Ze kunnen toch dadelijk bij je komen, als je roept. En dan — de Here Jezus is hier ook in de kamer, al zie je Hem niet!”

Dat laatste had Anneke niet goed begrepen, maar ze had haar hoofdje toch heel rustig neergelegd, want wat moeder zei, geloofde ze altijd. En zo bang als die ene avond was ze later nooit meer geweest.

Nu zei ze het zo maar ineens, hardop in de stille keuken van moeder Griet.

„Als de Here Jezus bij je is en als je dan nog bang bent, dan ben je dom, zegt moeder. Je kunt de Here Jezus niet zien, maar Hij is er wel — Hij is altijd bij je!”

Griet knikte met vochtige ogen, de kinderen waagden het niet om te lachen, en de oude man zei langzaam:

„Juist m'n kind. Zó is het. Denk daar maar altijd aan, allemaal. Heel veel zeelui denken dat ze wel alleen kunnen gaan, maar ze hebben het mis!”

Het vrolijke troepje bleef de hele middag bij Maarten en Griet. 't Was al over zes, toen ze eindelijk opstapten.

„Vergeet niet wat ik van de pannekoeken gezegd heb!” riep de oude vrouw hen nog na, toen ze al buiten stonden.

Tante Jo had er wel op gerekend, dat de kinderen niet op slag van zes uur thuis zouden zijn. Anders moest dat wèl, maar in de vacantie kon je zo precies niet wezen, vond tante, en Anneke's moeder gaf haar gelijk.

„Nou Anneke,” vroeg oom Klaas, toen ze aan de avondboterham begonnen — „je wou zo graag weten of er hier in 't dorp aardige mensen woonden. Heb je dat nou gemerkt?”

Anneke knikte lachend van ja. Ze zag er zó vrolijk uit, dat 't haar moeder ook blij maakte.

„Ik wou daar best alle dagen naar toe!” beweerde ze.

Nòg een kennismaking

„**M**oeder, moeder, nou moet u eens horen!“
Tante Jo had met het middageten al een hele poos op de grote jongens zitten wachten. Nu stormden ze eindelijk binnen, hijgend en vuurrood van 't draven.

„Wat zijn jullie laat!“ zei moeder. „We zitten al haast een kwartier aan tafel. Waar komen jullie vandaan?“

„O Moeder, we waren aan 't ballen bij Gerrit-Jan Barends z'n winkel, en toen. . . .“

„Ja, ja!“ viel oom Klaas het opgewonden tweetal in de rede.

„De rest kunnen jullie ons zo metéén wel eens vertellen. Nou eerst netjes gaan zitten en stil zijn!“

Na het bidden moesten Jaap en Gert vertellen wat ze uitgevoerd hadden, want oom vermoedde wel, dat ze de één of andere kwajongensstreek op hun geweten hadden. Dat bleek dan ook werkelijk zo te wezen, maar 't was veel erger dan hij gedacht had. Ze hadden met hun bal een ruit ingesmeten bij Gerrit-Jan Barends. De oude man, die tòch al niet veel van kinderen hebben moest, was natuurlijk woedend uit zijn huis komen stuiven, en alleen door het zo hard als ze konden op een lopen te zetten, waren ze 't pak slaag misgelopen, dat er anders stellig voor hen op gezeten had. Ze vertelden dat alles met het nodige lawaai, elkaar in de rede vallend en overschreeuwend.

Koosje, die er niet bij was geweest, omdat ze met Anneke en Dirk gewandeld had, luisterde met grote ogen. Maar oom Klaas, die anders heel wat van zijn bengels kon verdragen, keek nu echt boos.

„'t Is mooi!“ zei hij streng. „Jullie weten best dat je op straat niet met ballen mag smijten. Die ruit betalen jullie natuurlijk samen, ieder uit z'n eigen spaarpot!“

Jaap en Gert keken zuinig, maar tegensputteren durfden ze niet. Alleen vroeg Gert met een erg benauwd gezicht:

„Moeten we dat geld er ook zelf naar toe brengen, Vader?“

„Welzeker, wat dacht je dan? Dat ik dat voor jullie deed, of

moeder? Wij hebben toch zeker die ruit niet ingegooid?"

„Maar dan krijgen we vast een pak slaag. 't Is zo'n brompot!"

„Me dunkt, dat pak slaag hebben jullie dubbel en dwars verdiend. Maar 't zal zo'n vaart niet lopen, denk ik. Als je maar dadelijk belooft, dat 't niet wéér gebeuren zal, dan valt het wel wat mee!"

„Welja, dat zeg ik ook!" gaf tante Jo haar man gelijk. „Koojsje moet vanmiddag tòch even naar Barends toe om een pakje griesmeel. Dan kan ze meteen wel eens vragen wat die ruit kost, en dan moeten jullie vanavond maar aan 't schudden, jongens!"

Gert probeerde er nog wat op te verzinnen; hij had al eens nader kennis gemaakt met de scherp-doorslaande rietstok van de oude Barends, en hij voelde er heel weinig voor om nòg eens over de knie gelegd te worden.

„Kunnen we het geld niet beter direct naar de glazenmaker brengen, en vragen of hij er een nieuwe ruit in wil zetten?" Oom Klaas vond echter, dat zijn zoontjes er dån wel een beetje àl te goedkoop af kwamen. Voor dat pak slaag was hij niet zo bang, nu de schade eerlijk vergoed zou worden. En een flinke uitbrander kon voor die rakkers van hem helemaal geen kwaad.

Koojsje ging dadelijk na het eten de boodschap doen, waar moeder over gesproken had.

„Ik hoop maar dat de huishoudster in de winkel is, die geeft je nog wel eens wat toe!" zei ze tegen tante Riek, toen ze de deur uit stapte.

't Wàs de huishoudster, die achter de toonbank stond. Een kleine dikke vrouw met een fris blozend gezicht en glunderende oogjes. Ze lachte een beetje ondeugend, toen Koojsje zei:

„Compliment van vader en moeder en hoeveel of die ruit kost, die m'n broertjes hier ingegooid hebben!"

„Die ruit? Ja, daar is de baas helemaal niet over te spreken. Die kost wel een rijksdaalder, en hij was pas nieuw ingezet. De baas wil vanavond bij jullie thuis komen om er over te praten!"

„O," zei Koojsje vlug, „zegt u dan maar dat dat niet hoeft, want de jongens komen zelf de ruit betalen!"

De guitige ogen van het vrouwtje tintelden van plezier.

„Nou, nou!” zei ze. „Laten ze er dan maar vast op rekenen dat ze een flink standje krijgen!”

De jongens keken lang niet vrolijk, toen Koosje bij haar thuis-komst die boodschap overbracht.

„’t Is een pretje!” bromde Jaap. „Ik wou dat we ’t maar niet gedaan hadden!”

„Die wens komt een beetje te laat!” lachte Anneke’s moeder.

„Maar afijn, voor ’t vervolg weten jullie het nou. Andermans boel kun je beter met rust laten!”

„Och,” meende tante Jo, „zulke belhamels worden in de regel pas mak als ze eens goed onderhanden genomen zijn — en dan soms nòg niet!”

„Ik ga mee vanavond!” zei Koosje beslist. „Mag ik, Moeder?”

„Kind, je doet maar. Zo’n pleiziertje is het anders niet!”

Maar Koosje was niet bang uitgevallen. Zij had bovendien aan die ruitenbrekerij niet meegedaan en ze was erg nieuwsgierig, hoe dat zaakje wel aflopen zou.

„Wou jij ook mee, Anneke?” vroeg ze. „Of blijf je liever thuis? Dat mag ook wel, hoor!”

Ja, eigenlijk deed Anneke dat veel liever. Ze was al zo schuw voor mensen, die ze niet kende, en dan nog wel een man, voor wie de angst er zelfs bij de rumoerige nééfjes zo terdege in scheen te zitten. . . .! Maar ze wou toch ook niet dat de jongens haar flauw vonden, en daarom zei ze moedig:

„Nee, ik wil ook wel mee!”

’t Verwonderde moeder een beetje. Het leek er toch werkelijk op, dat haar klein verlegen meisje hier in ’t vrolijke, drukke gezin wat bijkwam.

’s Avonds na de boterham, terwijl tante Jo Dirk naar bed bracht, begonnen de grote jongens met bedrukte gezichten hun spaarpotten op tafel leeg te schudden. Er bleef niet veel over, toen ze een rijksdaalder bij elkaar hadden.

Lachend keken oom en de moeders het troepje na, dat er een ogenblik later op uit trok.

„Ik zal ze die rijksdaalder wel terugbezorgen!” zei oom Klaas. Hij wist het wel: ze spaarden voor hun moeders verjaardag.

.. .. .

Toen het vijftal voor 't kruidenierswinkeltje stond, keken ze elkaar besluiteloos aan. Wie moest er nu het eerst naar binnen?

„Ik durf niet, hoor!” verklaarde de anders zo moedige Jaap. „Ik ook niet!” zei Gert angstig. „We krijgen er vast van langs!”

„Zal ik gaan?” vroeg Koosje parmantig. „Ik durf best!”

De broers hadden geen tijd om antwoord te geven, want op 't zelfde ogenblik werd de winkeldeur van binnen opengeduwd en het lachende gezicht van de huishoudster keek om 't hoekje.

„O, daar heb je 't span. Komen jullie maar binnen, of durf je soms niet?”

Jaap en Gert werden ineens dapper. Misschien wou dat mens de boodschap wel voor hen overbrengen. Ze deden allebei tegelijk een stap naar voren en ratelden hun lesje af.

„De complimenten van vader, en hier is het geld voor de ruit!” Het zat de helden niet glad. De vrouw lachte maar, en zwaai-de de deur nog iets verder open.

„Kom d'r in!” herhaalde ze. „Die gevalletjes gaan mij niet aan, het zijn mijn ruiten niet. Dat moet je met de baas zelf in orde maken. Is dat een logeetje van jullie?”

Ze wees op Anneke, en in haar vrolijke ogen was medelijden.

„Ja juffrouw, een nichtje. Ze is verleden week uit Utrecht gekomen, met haar moeder!“ lichte Koosje in.

„O, juist. Nou, lopen jullie maar door. De baas is achter!“
Er was geen ontkomen aan, ze moesten wel. Schoorvoetend drongen ze elkaar na.

Het zag er daarbinnen in de kamer lang niet zo gezellig en vriendelijk uit als in de lage keuken bij Maarten en Griet; dat merkte Anneke dadelijk. Het enige, dat er een beetje op leek, was de dikke zwarte poes, die als een bal in elkaar gerold op de vensterbank lag te slapen.

In de hoek, recht tegenover de kamerdeur, zat in een houten leunstoel een oude man, die bij hun binnenkomen opkeek.

„We komen het geld voor de ruit betalen!“ viel Jaap met de deur in huis, terwijl hij 't hoopje dubbeltjes en kwartjes met een zwaai op de tafel legde en aanstalten maakte om meteen weer op te stappen.

Maar dat lukte hem niet.

„Zo!“ zei de man en zijn scherpe ogen onder de borstelige wenkbrauwen keken de jongens lang niet vriendelijk aan.

„Zo, 't valt mee dat jullie nog komen. De meesten van jullie slag zijn zo eerlijk niet om er voor uit te komen, als ze wat op hun geweten hebben!“

„U wist toch wel, dat wij het gedaan hadden!“ zei Gert nu.
„'t Had ons toch niet geholpen, als we vader en moeder maar wat wijsgemaakt hadden!“

„Anders zou je 't misschien wel gedaan hebben!“ Het klonk nog strenger dan daarnet.

Dat werd Jaap wat al te kras. Hij was een echte Hollandse jongen, en lang niet vies van een beetje kattenkwaad. Dat was allemaal waar. Maar z'n vader en moeder bedriegen, dat had hij nog nooit gedaan.

„Nee!“ zei hij flink, terwijl hij de baas van 't winkeltje recht in de ogen keek. „Nee, dan zouden we het toch verteld hebben!“

De oude man zag wel, dat hij 't meende en dat scheen hem toch te bevallen, want de trek om zijn mond werd iets minder stroef. Hij hield niet erg meer van kinderen, sedert hijzelf er vier had moeten missen. Hij had nog één dochter, die woonde in Rotterdam.

„Nou, dat zal dan wel!“ zei hij kort. „Daar zullen we dan verder niet over praten. ‘k Zou wel graag eens willen weten wat je nou nog méér te vertellen hebt!“

De jongens keken elkaar eens aan; ze begrepen hem best. Ze voelden zich aardig vernederd, maar vader had ze ook aangeraden om ‘t te zeggen. Dus gooiden ze ‘t er haastig uit, verlangend om er maar zo gauw mogelijk af te zijn.

„‘t Zal niet wéér gebeuren, baas!“

Snel gingen hun ogen naar de rietstok, die in een hoek van de kamer hing. Maar die blééf daar gelukkig.

De kruidenier was al van plan om er nu maar een eind aan te maken, en te zeggen dat ze dan in konden rukken. Maar zover kwam hij niet, want ineens viel zijn oog op Anneke, die zich tot nu toe zorgvuldig schuil had gehouden achter de brede rug van de huishoudster.

Met een schok kwam hij plotseling helemaal recht in zijn stoel; hij haalde zijn bril voor de dag, zette die op en zat het kleine meisje een paar minuten zwijgend aan te kijken, zodat ze er een kleur van kreeg en zich nog een eindje verder terugtrok.

„Da’s m’n nichtje uit Utrecht, die is de hele vacantie bij ons!“ legde Koosje weer uit, die tot Anneke’s grote verbazing zelfs hier niet verlegen was.

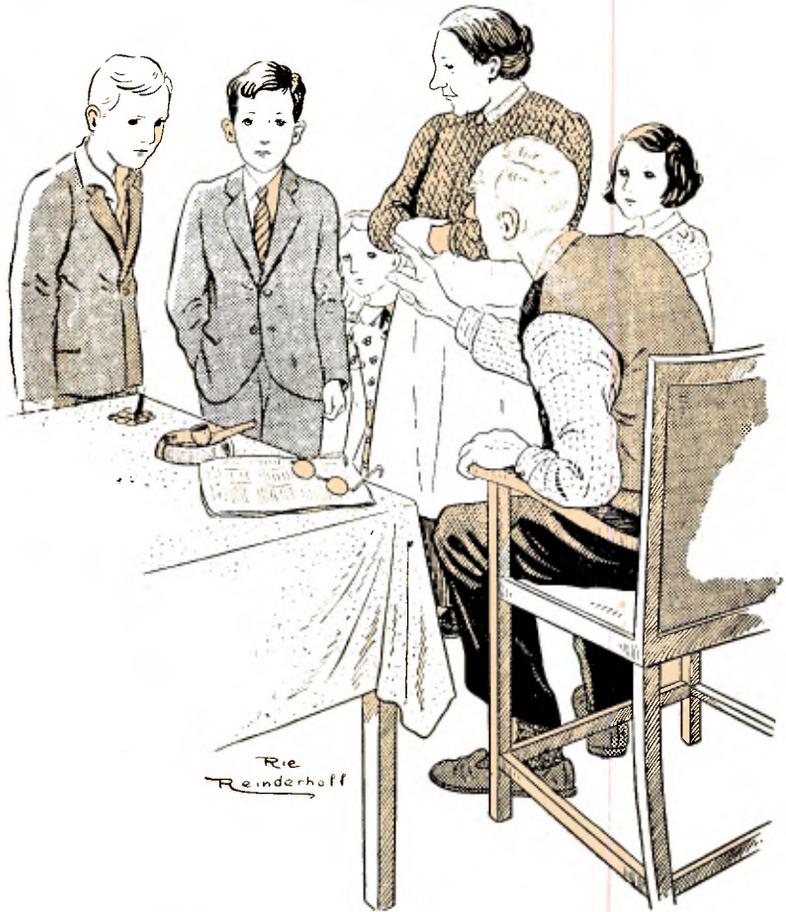
Er kwam geen antwoord, tenminste niet dadelijk. De oude man zat weer achterover geleund, hij leek opeens niet meer zo boos en zo streng. Anneke moest denken aan wat tante Jo verteld had. Die man had een meisje gehad, dat helemaal niet lopen kon. Dat was nog heel wat anders dan alleen maar kreupel te wezen en een scheve rug te hebben, zoals zij.

„Zo!“ klonk ‘t eindelijk. „Is dat er soms één van Dirk van Zanten? Dat was in zijn tijd net zo’n kwajongen als die twee rakers, die daar staan!“

De meisjes knikten gelijktijdig, en Anneke dacht bij zichzelf: „Zou vader hier vroeger óók wel eens een ruit ingegooid hebben?“

Maar ze durfde ‘t niet te vragen.

Jaap en Gert stonden intussen beurtelings naar de Friese hangklok te kijken, ze popelden om weg te komen. ‘t Was

laat voordat je er erg in had, en ze moesten op tijd thuis
wezen.

Gelukkig, daar klonk het op strenge toon:

„Nou vooruit, schelmen, gaan jullie maar, en pas op als je
hier nog eens wéér met een bal voor het huis durft te komen.
Dan zal ik je léren ballen, reken daar alvast maar op!”

Een gebaar in de richting van de stok maakte die woorden
duidelijker.

De jongens verstonden 't maar half. Ze waren de kamer al
uit, stormden het winkeltje door en de straat op.

De meisjes waren beleefder.

„Dag, baas!“ groetten zij eerst nog.

En tegen de huishoudster, die wat opzij ging om ze door te laten:

„Dag, juffrouw!“

Toen gingen zij ook.

„Oef!“ zuchtte Gert verruimd, toen ze de kruidenierswinkel een behoorlijk eindje achter zich hadden. „Oef, dat hebben we weer gehad! 't Viel me nog reusachtig mee, dat-ie z'n stök daar zo kalmpjes liet hangen!“

Jaap keek nijdig, hij had het land.

„Die ouwe mensen,“ bromde hij, „dat lijken soms wel schoolmeesters. „'k Zou wel es willen weten wat je nog meer te vertellen hebt!“ 't Was net of we kleine kinderen waren!“

Toen hij dat later, kort voor bedtijd, precies zo tegen zijn vader zei, antwoordde die ernstig:

„Ongelijk bekennen is anders zo'n geweldige schande niet, jongen. Dat heb ik als groot mens ook wel eens moeten doen!“

„Wanneer dan, Vader?“ vroeg Koosje. „Vertel u daar eens van?“

„Op een ander keertje dan maar, Vader!“ besliste tante Jo.

„De kinders moeten naar boven. Anneke ziet zo betrokken, ze krijgt zeker slaap!“

Tante Riek stond al haastig op, om Anneke naar bed te brengen. Ze vond dat haar meisje er al een klein beetje beter uit ging zien.

Een paar dagen later ging Anneke voor de tweede maal op weg naar de kruidenierswinkel, maar deze keer zonder Koosje en de neefjes. Die waren vóór het middagmaal nog even weggelopen, terwijl zij met Dirk in het tuintje achter 't huis zandtaartjes bakte.

„Anneke!“ hoorde ze plotseling moeders stem in de keuken-deur.

Ze kwam dadelijk aanlopen.

„Ja, Moeder!“

„Tante Jo ziet daarnet, dat ze geen zout genoeg heeft voor de aardappels. Wil jij eens even een pond gaan halen? Tante zal je wel zeggen waar je naar toe moet!“

„Kun je dat in diezelfde winkel krijgen waar de jongens die ruit ingegooïd hebben?“

„Ja, precies!“ zei Koosje's moeder. „Weet je de weg nog?“

„O, jawel, tante!“

Ze kreeg het geld voor de boodschap en trok er op uit. Dirk wou niet mee, die bleef bij zijn taartjes.

Bijna was Anneke tòch een verkeerde straat ingeslagen. Maar ze bedacht zich gelukkig nog net bijtijds, en kwam zonder ongelukken bij 't winkeltje. Als die juffrouw er nu maar was! Die lachte zo guitig, voor zulke mensen was ze niet verlegen. Rammelend lichtte ze de knop van de winkel deur op en stapte naar binnen. Maar de juffrouw zag ze niet. 't Was de oude Barends zelf, die de klanten bediende. Er stonden nog een paar vrouwtjes, die éérst geholpen moesten worden. Anneke moest dus wachten en dat vond ze helemaal niet erg. Mischien kwam de huishoudster in die tussentijd tòch nog helpen. Maar die had het vanmorgen zeker wel erg druk, want toen de laatste klanten druk babbelend weggegaan waren, stond de baas nog altijd alléén achter de toonbank.

Ja, en nu moest Anneke toch wel voor de dag komen. Ze stapte aarzelend naar voren, legde het geld op de toonbank en wachtte toen maar af, wat er tegen haar gezegd zou worden. Dat was háár manier van boodschappen doen.

De mensen in de stad, waar ze voor móeder altijd naar toe moest, waren daar al lang aan gewend. Maar hier was dat natuurlijk anders. De oude man keek verwonderd bij die ongewone manier van doen. Hij wachtte zelf ook even, en zei toen kort maar niet onvriendelijk:

„Nou komaan, wat zal 't wezen?“

„Een pond zout als 't u bieft!“ kwam ze nu eindelijk uit de hoek.

Zwijgend stond ze naar het afwegen te kijken, maar tegelijk wierp ze ook een blik naar 't winkelraam, waar een nieuwe ruit was ingezet.

De ouwe baas had 't blijkbaar gezien, dat ze in die richting keek.

„Ja, die zit er weer in!“ zei hij onder 't afwegen door. „En als ze 't nou nòg eens in hun hoofd krijgen om hier zulke grapjes

uit te halen, dan zal ik ze eens onderhanden nemen, daar kunnen ze op aan!"

Anneke weifelde, ze wou wat zeggen, maar ze durfde niet goed. Eindelijk waagde ze het toch, aarzelend en verlegen.

„Wees u er maar niet meer boos om Ziet u Ze hebben 't niet gedaan om u te plagen!"

Anneke had aan zichzelf gedacht en aan de kinderen op school, die tegen haar óók zo vaak onaardig waren. En toen was het haar te binnen geschoten, wat Máárten daarvan gezegd had. Zo zou het hier dan ook wel wezen, meende ze. Haar neefjes hadden niet met opzet die ruit ingegooid.

„Ze willen alleen zo graag een beetje pret hebben, ziet u!" voegde ze er wat moediger bij, toen de oude man bleef zwijgen en haar alleen maar stom-verbaasd aankeek.

„Zo," zei hij nu, „was dát de bedoeling. Zoveel plezier hebben ze daar anders niet van, om ruiten in te gooien, die ze zelf betalen moeten!"

„Ja maar," Anneke kreeg hoe langer hoe meer moed, nu ze zag, dat dit hem tenminste niet boos maakte — „ja maar, dat wisten ze niet vooruit!"

„Wat, dat ze hem betalen moesten?"

„Nee, dat hij stuk zou gaan. 't Was geen opzet, heus niet!"

En toen ze de anders zo strenge ogen van de kruidenier toch iets vriendelijker zag worden, liet ze er ineens vertrouwelijk op volgen:

„Als je op het schoolplein niet hard lopen kunt, dan lachen ze daar wel eens om, maar dat menen ze ook niet zo erg. En moeder zegt: ze hebben de Here Jezus vroeger nog veel erger geplaagd!"

Dat laatste kwam er toch weer een beetje onzeker achteraan. Maar de oude man was niet boos. Och nee, nu kon hij niet boos wezen. Want wat Anneke daar vertelde, over dat plagen op school als je niet meekomen kon op de speelplaats, dat was nog veel erger dan vroeger bij zijn eigen dochttertje, dat nooit had kunnen lopen, maar dat ook niet naar school ging, omdat dat toch voor de wet nog niet hoefde. Ze werd door zijn vrouw in een wagentje gereden en de kinderen, die op straat speelden, durfden haar niet te plagen, omdat haar moeder er altijd bij was. Nu waren ze allemaal weg, zijn vrouw en de

kinderen. Zijn zieke meisje was het laatst gestorven. En hijzelf? Hij was stug en ontevreden geworden, hij had haast voor niemand meer een vriendelijk woord. Naar 't gezin van zijn dochter, die in Rotterdam woonde, keek hij maar zelden om. Een oude brompot noemden ze hem in 't dorp, en — och ja, misschien was hij dat ook wel.

Hij had onderwijl het zout voor tante Jo afgewogen en ingepakt. Nu ging hij naar een hoek van de winkel, klauterde wat stram de ladder op, die daar tegen de muur stond, en haalde uit een trommel op de bovenste plank een rolletje pepermunt, dat hij Anneke in de hand stopte.

„Dat is voor de boodschap, en geef die rakkers dan ook maar wat mee. Verdient hebben ze 't eigenlijk helemaal niet!“

„Dank u wel, baas!“ zei Anneke beleefd, en bij zichzelf dacht ze, dat die man toch anders was dan de jongens beweerden; niet zoals Maarten en oom Klaas, maar toch ook niet zo boos en onvriendelijk als ze eerst gemeend had.

„Als 't u blijft tante, hier is het zout, en ook nog wat anders!“ Oom en de kinderen waren al thuis, toen Anneke binnen kwam stappen en met een vrolijk gezicht de pepermuntjes over de tafel liet rollen.

„Was de juffrouw in de winkel?“ vroeg Koosje.

„Nee, de baas zelf!“

„Hoe is 't mogelijk!“ riep Gert verbaasd. „Dat is nog nooit eerder gebeurd, hè Moeder? Wij krijgen alleen maar wat toe als zij de klanten helpt!“

„Was-t-ie nog nijdig om die ruit?“ wou Jaap weten.

„Eerst wel een beetje, maar ik zei dat 't geen opzet was en toen was hij niet zo erg boos meer, geloof ik!“

„Moeder,“ lachte oom tegen zijn vrouw, „ik zou Anneke in 't vervolg de boodschappen maar laten doen. Ze schijnt in een goed blaadje te staan bij de ouwe baas!“

Maar tante zei ernstig:

„Ik denk dat Anneke hem aan zijn éigen meisje herinnerd heeft!“

Daar werden ze allemaal stil van.

Toen juffrouw Van Zanten die avond haar dochtertje toedekte, trok Anneke haar hoofd omlaag en fluisterde, zo zacht, dat Koosje het niet horen kon:

„Moeder, die man in de winkel dacht, dat de jongens die ruit ingegooïd hadden om hem te plagen, en toen heb ik gezegd, dat ze de Here Jezus nog veel erger geplaagd hebben. Dat mócht ik toch wel zeggen?“

Moeder drukte haar tegen zich aan.

„Ja, hoor kindje. Dat was heel goed, dat mag je gerust zeggen. Maar je moet nog méér doen. Je moet vragen of de Here Jezus maken wil, dat die oude man en alle andere mensen op de hele wereld net zoveel van Hem gaan houden als wij!”

Daar lag Anneke nog over na te denken, toen Koosje al een hele poos sliep.

V

Tante's verjaardag

Anneke en haar moeder logeerden al een week of drie bij oom Klaas, toen de verjaardag van tante Jo in 't zicht kwam. Dagen van tevoren was alles al even geheimzinnig in huis, zoals tante zelf zei. Op zolder mocht ze niet komen, daar was het verboden toegang voor haar.

Op andere verjaardagen moesten oom Klaas en de kinderen alles zelf beredderen en overleggen. Nu hoefde dat niet, nu hadden ze Anneke's moeder. Die kon zo gezellig van alles bedenken, dat Koosje al eens gezegd had:

„U moest maar voorgoed bij ons in 't dorp komen wonen, tante Riek!”

„Alleen om jullie te helpen als je moeder jarig is?” vroeg tante ondeugend.

„Och welnee!” Koosje moest er zelf om lachen. „Natuurlijk omdat we u zo graag in de buurt willen houden. 't Is zo'n enige vakantie. Anders verveel ik me wel eens, ziet u, want een heleboel meisjes uit onze klas gaan in de vakantie op reis, naar grootmoeders of naar ooms en tantes, net als Anneke nou!”

„Jij kon dan toch wel bij òns komen logeren!” opperde tante Riek.

„Ja, maar u woont op een bovenhuis en dat vind ik niet zo erg leuk!”

Tante glimlachte even. Koosje had gelijk. Voor een kind, dat

op een dorp is groot geworden, is er aan een bovenhuis niet veel gezelligheid.

„Ik woon hier ook veel liever!“ verzekerde Anneke. „Ik wou dat vader hier maar werk kon krijgen!“

Als de kinderen met Anneke's moeder aan 't bedisselen waren, moest hun eigen moeder altijd een heel eind uit de buurt wezen, want natuurlijk mocht zij van al dat overleggen niets horen. De huisgenoten waren plotseling opvallend bezorgd voor haar.

„Moeder,“ zei Gert onder 't eten, „u ziet er helemaal niet fris uit vanmorgen. U moet nodig eens een hele middag aan 't strand gaan wandelen!“

„Malle jongen!“ lachte tante Jo. Ze begreep best waarom Gert daar zo op gesteld was. Maar ze ging na het afwassen toch heel gehoorzaam uit.

Op een andere keer was het:

„Moeder, Griet zei vanmorgen, dat ze u al een hele poos niet gezien had. We moesten vragen of u vanmiddag een kopje thee kwam drinken!“

Ze jokten niet, want de oude vrouw, die ook wel wist dat ze moeder 's middags graag een poosje kwijt wilden zijn, had hun werkelijk die boodschap meegegeven.

Moeder keek net of ze zeggen wou: „Dachten jullie dat ik het niet snapte?“ Maar ze ging weer. Kleine Dirk nam ze mee en dat vonden de anderen heel best, want die peuter had er nog niet veel begrip van, wat hij wèl en wat hij niet vertellen mocht.

.. .. .

Eindelijk was het dan zover. Moeder was jarig. Als er anders iemand jarig was in huis, dan lagen de cadeautjes 's morgens al klaar bij het boterhambordje. De kinderen deden dat bij vader en moeder net zo goed als die bij hèn. Maar vandaag lag er bij moeders bord alleen een stuk papier, waar Jaap met slordige hanepoten op gekrabbeld had:

„Moeder, u moet in 't vervolg uw pakjes maar zoeken. We leggen ze niet meer klaar, da's veel te makkelijk!“

„Dat is ook wat moois!“ Tante Jo deed net of ze vreselijk teleurgesteld was. „Nou denk ik heel veel te krijgen en nou moet ik het verdienen, door het zelf te gaan zoeken!“

„Verdieneu is ook veel aardiger dan krijgen, wat zeggen jullie, jongens?“ lachte tante Riek. „Maar we zullen je wel helpen zoeken, hoor!“

Tante Jo keek eens naar haar man, of die het niet voor haar opnemen zou. Maar die deed niets dan lachen en knipogen en zei alleen:

„Welja, zoeken jullie allemaal maar flink mee. Ik moet natuurlijk naar m'n werk, anders zou ik ook een handje helpen!“

Er hielp geen praten aan: tante Jo moest haar pakjes „verdieneu“ zoals ze het noemde. En de anderen beloofden wel, dat ze helpen zouden, maar ze hadden voor die tijd stilletjes afgesproken, dat ze telkens met opzet verkéerd zouden zoeken, net of ze zelf ook niet precies meer wisten waar de cadeautjes lagen.

Na de boterham, zodra oom Klaas was weggegaan, begon de tocht door het huis. Eerst naar de kelder, maar daar lag niets; tenminste: iedereen zocht tevergeefs. En toch mocht de jarige het trapje niet weer op, voordat ze een pakje gevonden had.

„Ik weet zéker, dat we het hier verstopt hebben!“ zei Gert met een ondeugend knipoogje, dat zijn moeder heel goed zag.

„Ik ook!“ verklaarde Anneke beslist. „Is 't niet waar, Moeder?“

„Och kom!“ plaagde tante Jo. „Jullie zijn net als de eekhoorns. Die verstoppen in de zomer overal hun beukenootjes en ander lekkers, maar als de winter komt zijn ze de plekjes haast altijd vergeten!“

Mèt, dat ze het zei, schopte ze met haar voet tegen iets hards.

Ze bukte zich om het op te rapen. . . . 't Was een rode kool.

„O,“ zei ze met een lang gezicht, „noemen jullie dat een cadeautje? Die heb ik dirèct wel zien liggen. 't Is prachtig, hoor, om een arme stakker zo voor 't lapje te houden. Ja Riek, lach maar niet zo! Als je nóg es wat weet. . . .“

„U moet hem eens schudden, Moeder!“ stelde Koosje voor.

„Wat, die kool? Nou, daar zal hij wel niet veel anders van worden!“ meende tante Jo.

Toch deed ze het, zwaaiend schudde ze de kool heen en weer.

Dadelijk hoorden ze allemaal een geluid of er daarbinnen wat ritselde.

„Ziet u wel?“ riep Koosje triomfantelijk. „Hij is hol van binnen! Er zit wat in!“

De kool werd nu aan een nauwkeurig onderzoek onderworpen. Er kwam een vingerhoed uit te voorschijn, keurig verpakt in vloeipapier. Tante Jo glunderde. Ze had natuurlijk aanstonds wel begrepen, dat die rode kool geen kool was om op te eten.

Nu ging het naar boven, naar de slaapkamer van de meisjes. Daar vond de jarige onder het ledikant een dikke kluit breikatoen, die afgewonden moest worden. Helemaal binnenin

bleek een fles eau-de-cologne te zitten. Zo ging het maar door, alsof het Sint-Nicolaas was. Uit de onmogelijkste hoekjes van zolder en slaapkamers werd een cadeautje opgediept. 't Waren allemaal maar kleinigheden, want ieder had het uit zijn eigen spaarpot moeten kopen, maar tante Jo was er toch echt blij mee. In groot of klein zat het niet, vond ze. 't Lag er maar aan of ze veel van haar hielden, en dat kon je aan al die kleine pakjes wel merken. Tante Riek had een kop en schotel gekocht, die gaf ze voor haar en Anneke samen. Ze kregen er allebei een zoen voor. En midden in al die drukte kwam moeder Griet, om te feliciteren en een koek te brengen, die ze zelf gebakken had. Dat was háár cadeau, ieder jaar.

„Wat fijn, dat jullie op je moeders verjaardag altijd thuis kunt blijven, hè?“ zei ze tegen de kinderen.

„Nou, en of!“ stemde Koosje toe. „En nóg fijner, dat tante Riek en Anneke bij ons zijn, nou kunnen ze ook mee feestvieren!“

Nu, feest wás het, en dat bleef het de hele dag door. Tante Jo tracteerde 's avonds op chocolademelk, op taartjes en op de koek van Griet. Anneke deelde suikerballen uit, die ze de oude baas uit het kruidenierswinkeltje voor de bijzondere gelegenheid had afgebedeld. Ze deed er nu geregeld alle boodschappen voor tante, en zij kreeg heus niet alleen wat toe als „de juffrouw“ de klanten bediende.

Het mooiste verjaardagsgeschenk kreeg tante Jo van haar man. Oom Klaas had zijn cadeau niet verstoppt bij de andere pakjes, maar het 's avonds, toen hij van zijn werk thuiskwam, uit het dorp meegebracht. Het was een portret van alle kinderen bij elkaar. Ze stonden op een rij in het tuintje. Oom had de kiek stillletjes gemaakt, op een avond, dat de moeders naar het strand waren.

„Niet vertellen, hoor!“ had hij gezegd. „Als ze klaar is en goed geworden is, dan zullen we er voor moeders verjaardag een lijstje om laten zetten!“

Nu zàt er een lijstje om, en tante Jo was er heel erg mee in haar schik.

„Dat krijgt het mooiste plaatsje in de hele kamer; vlak boven 't orgel, naast het portret van grootvader en grootmoeder Van

Zanten. Wat leuk dat Anneke er ook bij op staat. Als ze dan weer weg is, kunnen we haar toch alle dagen zien en dan denken we nog eens aan die gezellige vakantie, hè jongens?" „Hè ja!" riepen ze allemaal.

„Eén weekje nog maar!" zuchtte Anneke. „Wat gaat de tijd hier gauw!"

„Ja lieverd," zei moeder, „je kunt de dagen nou eenmaal niet vasthouden. Maar wie weet, misschien mogen we nog wel eens weerkomen!"

Of ze dat mochten! Dat kon je op alle gezichten wel lezen.

VI

Een stormnacht

Nu was de laatste week van de vakantie er al. Over zes dagen zouden moeder en Anneke weer naar Utrecht gaan. Ze hadden het getroffen met het weer; de zon had voortdurend geschinen. Maar deze middag, toen de kinderen weer eens met hun vijven bij Maarten en Griet op bezoek waren, zei de oude man.

„'t Zou me helemaal niet verbazen als 't vannacht stormen ging!"

„Waar ziet u dat aan?" wou Anneke weten.

„Aan de lucht!" was het antwoord. „Een boer en een zeeman, die hebben verstand van 't weer. Die kunnen aan de lucht zien of er regen of sneeuw of onweer komen zal!"

„Ik hoop toch maar niet, dat er storm komt!" zuchtte moeder Griet.

Ze dacht aan de arme vissersvrouwen, die een man of een zoon op zee hadden. Ze dacht misschien ook wel aan de angst, die ze zèlf dikwijls had uitgestaan, als haar man ver van huis was en ze in zo'n stormnacht alleen in haar lage keuken zat.

.. .. .

Nu was het avond. Tante Jo en tante Riek gingen met de kinderen mee naar boven, om ze er onder te helpen.

„'t Lijkt wel of het een beetje waait!“ zei Anneke's moeder.
„Zouden we ander weer krijgen?“

„Maarten zei vanmiddag dat er wel storm kon komen!“ vertelde Koosje.

Tante Jo schrok. Ze wist wat storm betekende in een vissersdorp.

„Ik hoop het niet!“ zei ze Maartens vrouw na. „We zullen in ieder geval de ramen maar dichtdoen!“

Het ging hoe langer hoe harder waaien, en later, toen de grote mensen nog maar pas naar bed waren, begon het te regenen dat het goot. De kinderen hoorden er niets meer van, die waren al lang onder zeil.

Midden in de nacht kwam tante Riek, helemaal aangekleed, bij de meisjes op de kamer.

„Anneke! Koosje! Zijn jullie wakker? Jullie moeten maar opstaan, hoor!“

„Stormt het dan?“ vroeg Koosje, meteen klaar wakker.

„Ja, het stormt. Hoor maar, het onweert ook!“

Anneke liet zich slaperig bij het aankleden helpen. Tante Jo was in de andere kamer met kleine Dirk bezig, Jaap en Gert waren de trap al af gestormd.

Het duurde niet lang of de hele familie was beneden. Oom Klaas stond voor 't opgeschoven raam van de huiskamer te praten met een buurman, die zijn deur uit gekomen was. Dirk en Anneke leunden nog half slapend tegen hun moeders aan, die elk aan een kant van de tafel gingen zitten en de kinderen op schoot namen.

„Moeder, mogen we eens buiten kijken?“ vroegen de grote jongens.

„Nee hoor, geen sprake van!“ weigerde tante Jo. „Je zou kletsnat worden en er is niks te zien op straat. Blijven jullie maar kalmpjes hier. Och Klaas, doe dat raam dicht en kom bij ons zitten. Zo meteen regent het hier nog in!“

Even later zaten ze met hun allen om de tafel te luisteren naar de geluiden van wind en regen.

„Maarten zal nou wel naar het strand wezen, om te zien of er ook een schip in de buurt is!“ dacht Jaap hardop, en Gert bedelde:

„Toe Vader, laten wij ook gaan kijken. Als u meegaat vindt moeder het wel goed!”

„En dan de anderen zo-maar alleen laten? Nee vent, daar komt niks van. Als er wat bijzonders gebeurt, dan horen we het gauw genoeg!”

„We kunnen allemáál gaan!” wou Jaap nog voorstellen, maar tegelijk bedacht hij dat Anneke en kleine broer dan wel eens kou konden vatten.

Na een poosje kwam er een buurman aan 't raam tikken.

„Van Zanten, ben je d'r in?”

„Ja!” riep oom Klaas, nu toch het raam weer omhoog schuivend. „Wat is er?”

„Er is een schip in nood. De reddingsboot vaart al uit!”

Nu waren de jongens, en zelfs Koosje, niet meer te houden. Nu moesten en zóuden ze naar het strand om te kijken. En nu vond moeder het dan ook goed, als ze zich alle drie maar warm inpakten. Zelf ging ze ook mee, vader was al vooruit gelopen. Tante Riek bleef bij Dirk en haar kleine meid.

„Moeder,” vroeg Anneke, toen de anderen weg waren, „zouden die mensen op dat schip nou ook bang wezen?”

„Ja kindje, dat denk ik wel!”

„Maar dat hoeft toch niet, Moeder. De Here Jezus is dáár toch ook!”

„Ja, maar misschien weten die mensen dat niet. Er zijn er nog zoveel die de Here Jezus niet kennen!” verklaarde juffrouw Van Zanten.

En in haar hart bad ze, of de goede God toch ook voor díe mensen zorgen wilde, en of ze weer veilig thuis mochten komen.

.. .. .

Aan het strand krioelde 't van mensen, toen oom Klaas en tante Jo er met de drie oudste kinderen aankwamen. De boot was net uitgevaren, en iedereen zat in spanning of het goed aflopen zou.

„M'n man had óók in de boot gewild,” vertelde moeder Griet, „maar er was al hulp genoeg!”

't Was duidelijk te zien dat ze er blij om was, al zou ze haar man stellig niet tegengehouden hebben, als hij gegaan was.

„Is het één van onze schepen?” vroeg oom Klaas aan Maar-

ten, die vlak vooraan bij een paar andere zeelui stond.

„Nee, het is geen vissersboot. 't Zal wel een vrachtschip wezen, dat op de thuisreis is. Ze hadden er vermoedelijk niet op gerekend dat ze zulk zwaar weer zouden krijgen, anders waren ze wel hier of daar voor anker gaan liggen!”

Het onweerde, regende en waaide nog altijd, maar het dreef de mensen op het strand niet terug naar hun huizen. Een enkele vissersvrouw, die angstig was komen toesnelen om te zien of het de boot van haar man was, die in gevaar verkeerde, had zich gerustgesteld teruggetrokken in haar woning. Maar de meesten bleven. Met kloppend hart stonden ze te kijken naar het schip, dat op korte afstand worstelde met de golven, en naar de reddingsboot, die telkens opnieuw probeerde om er zo dicht mogelijk bij te komen. Onder al die mensen waren er veel, die op zee een man of zoon verloren hadden. Zij hadden van allemaal het meest te doen met de vreemde mannen, van wie ze niets wisten — niet eens hoe ze heetten en waar ze woonden — maar die thuis, in hun eigen stad of dorp, misschien óók een vrouw of een moeder hadden. Die vrouwen deden net als Anneke's moeder: ze baden voor de mensen op het schip.

Eindelijk, eindelijk gelukte het de mannen in de reddingsboot, een touw naar dat andere schip te gooien en zo de zeelui één voor één van boord te halen. 't Waren Friezen, zoals later bleek. Er was gelukkig niemand verdronken, en de mensen gingen, nu er niets meer te zien was, met een zucht van verlichting op huis aan.

Toen de Van Zantens thuiskwamen, zat tante Riek bij de tafel met Dirk op haar schoot. De kleine baas was met het hoofd in haar arm weer in slaap gevallen. Anneke zat dicht tegen moeder aan geschoven, ze had ook slaap, maar ze wou toch eerst nog wel graag weten hoe het nu met dat schip was gegaan. Ook juffrouw Van Zanten was er blij om, toen ze hoorde dat alle mannen gered waren.

Een poosje bleven ze nog op, en wachtten tot de storm daarbuiten langzaam begon te bedaren. Toen werden Anneke en Dirk onder de wol gestopt en ook de anderen gingen weer naar bed, „naar kooi” zoals Maarten altijd zei. Ze sliepen allemaal heel gauw in en werden de volgende morgen pas

laat wakker, behalve oom Klaas natuurlijk; die moest op tijd op zijn werk wezen.

.....
's Morgens stond het aan de haven alwéér zwart van mensen. Oud en jong was aan komen zetten om naar het Friese schip te kijken, dat in de na-nacht op het strand gelopen was en door sleepboten weggetrokken moest worden.

De kapitein stond er bedenkelijk zijn hoofd bij te schudden.

„Daar zullen ze een heel karwei aan hebben!“ zei hij tegen een paar vissers, die een praatje met hem maakten.

Anneke was met haar neefjes en nichtje natuurlijk ook gaan zien, en zelfs de moeders hadden hun werk in de steek gelaten en waren meegekomen. Iedereen had het over de storm, niemand had veel geslapen vannacht, en allemaal beweerden ze dat het in geen tijden zulk zwaar weer was geweest. Er kwam ook een slordig oud vrouwtje aandribbelen. Het haar hing zo maar los om haar vuil gezicht, ze droeg geen muts en geen kousen, ze liep met de blote voeten in grote kapotte klompen en op haar rok, haar jak en haar boezelaar zaten allemaal vetvlekken. Ze drong haastig tussen de mensen door, die een beetje ruimte voor haar maakten.

Anneke ging wat dichtter tegen haar moeder aan leunen, toen dat vieze mens langs haar heen schoof. Sultan, die vlakbij zijn baas stond, bromde nijdig en liet zijn tanden zien, wat hij anders niet vaak deed.

„Ze heeft hem zeker wel eens kwaad gedaan!“ dacht Anneke. Het vrouwtje nam niet eens notitie van de hond. Ze duwde en drong net zo lang, tot ze helemaal vooraan stond en het schip goed kon zien.

„Da's nou Stijntje van de bocht!“ vertelde Jaap onderwijl aan tante Riek en Anneke.

„O, ja, die vrouw, die jullie zo maar een emmer water achterna gooide, is 't niet?“ vroeg juffrouw Van Zanten ondeugend.

„Ja, tante, die is 't!“ zeiden Jaap en Gert tegelijk.

De oude vrouw stond een hele poos angstig naar het water te kijken. Toen begon ze hardop te jammeren en te klagen.

„Nou had ik zó gehoopt dat-ie eindelijk es thuiskomen zou, maar ik heb hem nergens gezien, vannacht niet en nou alweer niet. . . . Hij is me zeker helemaal vergeten! O, o. . . . Of

misschien is hij wel dood, dan komt-ie nóóit meer terug!"

Ze hilde nu echt en veegde de tranen weg met haar schort. Een buurvrouw nam haar bij de arm en praatte tegen haar, zoals een moeder het doet tegen een lastig kind.

„Kom Stijntje, ga mee naar huis. Er zijn hier vreemde mensen van het schip, dat zie je toch wel!"

Maar Stijntje wóu niet mee, ze duwde de buurvrouw driftig weg.

„Ik moet toch op Harm wachten!" stribbelde ze huilend tegen.

„Harm is er niet, Stijntje, en hij komt ook niet vandaag. Ga nou mee, dan krijg je een lekker plakje koek, om op de boterham te snijden!"

„Komt hij dan morgen?" zeurde 't oudje nog.

„Ja, hoor, morgen komt hij vast!"

Toen liet ze zich gewillig meenemen.

De kapitein van het Friese schip keek haar verbaasd na.

„Waar heeft dat mens het toch over?" vroeg hij aan de omstanders.

't Was Maarten, die hem inlichtte, en onderwijl zijn hond, die de twee vrouwen grommend achterna wou lopen, tegenhield.

„Ze heeft een kleinzoon gehad, een zoon van haar dochter. Z'n vader is op zee verongelukt, ook bij zo'n storm als we vannacht gehad hebben. En toen de jongen er oud genoeg voor was, is hij zelf ook gaan varen. Nou heeft ze al in geen zestien jaar taal of teken van hem gehad, en daar is het haar van in 't hoofd geslagen. Als het gestormd heeft, doet ze altijd nog als vandaag!"

De kapitein had met belangstelling geluisterd.

„O," zei hij, „zit het zó in elkaar? Ik dacht direct al, toen ik haar zag: ze is zeker niet goed bij haar verstand. Maar net zoals ze zelf zegt: misschien is die kleinzoon wel gestorven, en krijgt ze dáárom geen bericht!"

„Ja, dat kan natuurlijk!" gaf Maarten hem gelijk. „Maar als hij nog leeft, dan wordt het hoogtijd dat hij z'n grootmoeder eens op komt zoeken. 't Ouwe mens heeft hem grootgebracht, 't zou een schande zijn als hij haar vergat!"

Nu, dat was de kapitein wel met de oude zeeman eens.

„Heeft ze ànders geen familie?" vroeg hij nog.

„Een zoon, maar die woont ergens in Brabant en kijkt naar

z'n ouwe moeder niet veel om. Ze moet het meest van de burens hebben, die stoppen haar nog wel eens wat toe!"

Het schip werd nu weggesleept, en de één na de ander trokken de kijkers af. Koosje en de jongens gingen nog wat spelen aan het strand. Anneke liep met de moeders en kleine Dirk mee naar huis.

„Zielig hè, die ouwe Stijntje!" zei tante Jo onderweg.

Anneke's moeder knikte en vroeg:

„Zou de burgemeester er niet op de één of andere manier achter kunnen komen, of die kleinzoon nog leeft?"

„Ik weet het niet, ik geloof dat ze er wel eens moeite voor gedaan hebben, maar ze hebben zijn adres zeker niet kunnen vinden. 't Is best mogelijk dat hij bij een storm op zee verdronken is, zoals zijn vader. Maar 't kan ook wel wezen dat hij z'n oude grootmoeder maar aan haar lot overlaat, net als die zoon in Brabant!"

„Tante," vroeg Anneke nu — „die juffrouw, die dat oude vrouwtje mee naar huis nam, heeft die niet gejokt?"

„Gejokt, hoezo lieveling?"

„Ze zei dat Harm morgen kwam, en dat was toch niet waar!" Tante glimlachte even.

„Och kind, dat is Stijntje morgen al lang weer vergeten, misschien weet ze 't vanmiddag niet eens meer. Ze wordt helemaal suf tegenwoordig en dat weten de burens ook wel, anders zouden ze 't niet zeggen!"

Anneke vroeg niets meer. Ze wandelde stilletjes verder, tussen moeder en tante in. Maar ze moest, ook toen ze al lang weer in Utrecht was, nog heel vaak aan oude Stijntje denken.

VII

Een onverwachte verrassing

Toen Anneke met haar moeder, tante en neefje bij huis kwam, stond de vrouw, die náást tante Jo woonde, hen in haar keukendeur op te wachten. Ze lachte een beetje en zei:

„Buurvrouw Van Zanten, er zit een vreemde man bij je in de kamer, is dat erg?"

„Een vreemde man? Wat voert die daar dan uit?“ riep tante Jo verschrikt en ze holde meteen naar binnen.

Tante Riek en Anneke kwamen wat bedaarder achter haar aan. Ze begrepen er niet veel van, maar ze hadden best gezien dat de buurvrouw in haar vuistje lachte. Zo heel gevaarlijk zou het dus niet wezen. Dirk had zijn zandbak alweer opgezocht, hij was blijkbaar niet eens nieuwsgierig naar de vreemde man.

Voordat moeder en Anneke bij de kamerdeur waren, hoorden ze opeens een luide schaterlach van tante Jo, die al binnen was. En een ogenblik later schalde haar vrolijke stem door de half-open deur:

„Riek! Anneke! Kom eens gauw, kijk eens wie daar is!“

Ze kwamen nu vlug de kamer in, en . . .

„Vader!“ juichte Anneke en ze zat in een wip op zijn knie.

Jawel hoor, 't was vader, die lachend en glunderend van plezier in de stoel van oom Klaas zat.

„Hoe kom jij ineens hier?“ vroeg moeder verbaasd. „Heb je ook vakantie?“

„'k Heb een dagje vrij gevraagd, om jullie eens op te zoeken. 'k Had gehoord dat het hier vannacht zo gestormd heeft, en . . .“

„Hoe kan dat nou?“ deed moeder ongelovig. „Wie zou jou dat nou verteld hebben?“

„De krant; die zat vanmorgen in de bus, toen ik uit bed kwam!“

„O,“ zei Anneke, „maar dan hebt u 't toch niet gehoord. Dan hebt u 't gelezen!“

„Wel, heb ik van m'n leven!“ lachte vader. „Die dochter van ons wordt bijdehand, Moeder, heb je 't in de gaten? Nou goed, ik had gelézen dat het hier zulk zwaar weer was geweest, en toen dacht ik bij mezelf: „ik moet toch eens gaan kijken of er in mijn goeie dorp geen ongelukken gebeurd zijn!“ En daarom ben ik nou hier!“

„Nee, er is niks gebeurd!“ zei tante Jo. „Er is wel een schip op 't strand gelopen, een Fries schip, maar er is geen mens bij verdrongen!“

„Blijf je slapen, Dirk?“ vroeg juffrouw Van Zanten.

„Nee, ik moet vanavond weer weg!“

„Jammer dat 't geen Zaterdag is, dan had je tot Maandag kunnen blijven!”

„Je hebt me anders aardig aan 't schrikken gemaakt!” Tante Jo deed net of ze boos was. „Daar komen we met ons vieren kalmpjes aanstappen, en daar vertelt me de juffrouw hier-naast dat er een vreemde man in de kamer zit. Ik dacht minstens dat er een dief of een ander gevaarlijk mens in m'n huis zat!”

Anneke's vader lachte tot de tranen hem over de wangen liepen. „Nou, dan heeft de buurvrouw haar boodschap netjes overgebracht. Ze vertelde me dat jullie naar het strand waren, en toen heb ik haar zelf gevraagd om het zó te zeggen. Ik wou jullie eens flink laten schrikken. 'k Vond het echt leuk, dat jij zo op een holletje naar binnen kwam, Jo!”

„Ik zag direct wel dat er geen gevaar bij was!” zei moeder nu. „Die juffrouw lachte zo geheimzinnig. Dat zou ze toch niet gedaan hebben als het werkelijk kwaad had gekund. Dan had ze er de politie wel bij gehaald. Maar dat jij daar zou zitten, Dirk, dáár had ik toch geen ogenblik aan gedacht!”

.. .. .

Onder al dat gepraat werd het twaalf uur, zodat Koosje en de jongens, en ook hun vader, al heel gauw thuiskwamen om te eten. Ze zetten allemaal grote ogen op, toen ze Anneke's vader zagen.

„U komt tante Riek en Anneke toch zeker niet weghalen?” vroeg Koosje onder 't middagmaal. „We willen ze nog niet missen, 't is veel te gezellig zo!”

„Nee hoor, oom krijgt ons nou nog niet mee!” zei tante. „Maar zo heel lang duurt het toch niet meer. Dinsdag moet Anneke weer naar school, hè kindje?”

„Wij Donderdag pas, fijn!” zei Gert met een volle mond.

Anneke zat een beetje verdrietig te kijken en Koosje's moeder, die 't zag, troostte:

„'t Zijn toch nog vijf hele dagen, en Maandagmorgen heb je er ook nog bij. Is 't niet Riek, jullie zouden immers na het mid-dageten pas weggaan?”

Ja, ja, dat was waar, gelukkig. Anneke fleurde er direct weer helemaal van op.

„Gaat u vanmiddag met ons wandelen in 't dorp, Vader?“ vroeg ze.

„Ja, goed. Dat zullen we hebben. Ik moet toch ook even bij Maarten en Griet op bezoek. Ze zullen wel opkijken, de oude luidjes, want ze weten er natuurlijk niks van dat ik hier ben. Ga je mee, Moeder? En jij ook, tante Jo?“

„Nee hoor, ik heb geen tijd. 'k Ben tòch al zo laat met m'n werk, we hebben zo lang aan de haven staan kijken. Ik ga de volgende week, als die drie lawaaimakers van me naar school zijn, wel weer eens met broertje naar moeder Griet. Dat mogen jullie haar alvast wel zeggen!“

Zo gingen ze na het eten op weg. Tante Riek had thuis willen blijven om haar schoonzuster te helpen, maar die lachte haar uit en wou er niets van weten.

„Jij gaat met Dirk en de kinderen mee, hoor. Ik zal me best redden. Wat denk je wel? Je bent hier niet om voor hulp in de huishouding te spelen, je hebt net zo goed vakantie als het jonge volkje!“ zei ze beslist.

Nee maar, wat stond me die moeder Griet verwonderd te kijken, toen ze opeens zóveel mensen tegelijk op visite kreeg. Ze zette dadelijk thee en sneed er grote plakken koek bij. En Maarten, die met Sultan even naar het dorp was geweest en na een half uurtje thuiskwam, was al net zo verbaasd als zijn vrouw.

Er werden die middag geen zeemansverhalen verteld. Er waren nu veel te veel andere dingen om over te praten. Anneke's vader haalde alle ondeugende streken nog eens op, die oom Klaas en hij als kinderen hadden uitgehaald.

„Rekels, dat waren we!“ zei hij hoofdschuddend. „En die goeie grootmoeder Van Zanten was nooit echt kwaad op ons!“

Bij die woorden keek hij even heel verdrietig, want grootvader en grootmoeder waren allebei al tien jaar dood.

Op de terugweg kwam het troepje langs de winkel van Gerrit-Jan Barends. De oude man stond net even in de deur. „Zo ouwe baas,“ zei Van Zanten, „ook nog kras en gezond? Je hebt zeker wel een onsje tabak voor me, niet?“

Hij stapte meteen naar binnen, gevolgd door de kruidenier.

Hij bleef een hele poos weg, en toen hij terugkwam had hij

niet alleen een pakje tabak, maar ook wat chocolade bij zich.
„Ik tracteer vandaag, jongens. Alsjeblieft Moeder, allemaal wat!”

„Oom is lang binnen gebleven!” zei Koosje.

„Och ja, ik had de ouwe baas in een hele tijd niet gezien, en dan moet je toch even een praatje maken!”

„Was-t-ie vroeger óók al zo'n brompot?” wou Jaap weten.

„Een beetje kort-van-stof is hij altijd wel geweest, maar vroeger, toen zijn vrouw en kinderen nog leefden, kon je toch wel met hem te doen hebben. Je vader en ik hebben vaak genoeg met zijn jongens gespeeld!”

De neefjes deden nu het verhaal van de gebroken ruit, en tante Riek vertelde er bij, dat Anneke tegenwoordig altijd de boodschappen bij Barends haalde en altijd een snoepje kreeg, ook als de baas zelf in de winkel was.

„De man heeft een ongezellig leven, dat is het!” zei oom Dirk.

„Die huishoudster kan wel een aardig mens wezen, daar weet ik niks van, maar ze kan toch niet zo voor hem zorgen als zijn vrouw. Jullie moeten goed voor hem zijn en hem niet plagen of uitschelden. Weet je wat hij tegen me zei, toen ik daarnet bij hem was, Riek? „Die kleine meid van je, die weet zelf niet hoe ze een oud mens opmontert. Als je zo'n kind altijd bij je hebt, dan wil ik wel geloven, dat je niet zo gauw humeurig wordt!” Nou, wat zeggen jullie daarvan?”

Daar zeiden ze geen van allen wat op, maar Anneke's moeder keek zó blij naar haar dochttertje, dat je wel aan haar ogen kon zien wat ze dacht.

„Waarom neemt zo'n man niet een kind in huis, zou je zeggen? Dat zou heel wat gezelliger voor hem wezen, en die jufvrouw had dan ook een beetje meer vrolijkheid om zich heen!” zei ze na een poosje.

„Ja, dat heb ik ook wel eens gedacht!” stemde haar man toe.
„Maar daar schijnt hij niet aan te denken — of hij durft het niet aan, dat kan ook wel!”

Zo pratend stapten ze weer op huis aan, waar ze van tante Jo ook nog een lekker kopje thee kregen. Anneke's vader bleef 's avonds nog een boterham eten, daarna brachten ze hem allemaal samen naar de trein.

Terug naar de stad

De laatste vacantieweek vloog om. Met Koosje en de neefjes speelde Anneke hele morgens aan het strand en in de duinen, met moeder en tante Jo ging ze 's middags wandelen in 't dorp, en met z'n allen zaten ze 's avonds in de kamer of achter 't huis te praten en spelletjes te doen. Wat was het heerlijk voor juffrouw Van Zanten, om te zien hoe de wangen van haar kleine meid bij de dag dikker werden en heus een frisse gezonde kleur begonnen te krijgen. Van haar rug had ze de laatste weken ook veel minder last dan vroeger; die pijn was natuurlijk van haar zwak gestel gekomen. En het hoesten, waarvoor ze hoofdzakelijk in 't dorp gekomen waren, was al helemaal overgegaan.

„Ik ben zo blij dat m'n meisje hier zo'n stuk opgeknapt is!“ zei moeder tegen tante Jo, toen ze 's Zondagsavonds, de dag voordat ze naar huis zouden gaan, even met haar alleen was.

„Je hebt zelf gezien hoe mager en zwak ze was, toen we kwamen. En wat ziet ze er nou heel anders uit. Ik geloof dat Dirk niet wist wat hij zag, toen hij Woensdag hier was!“

Tante Jo's vriendelijk gezicht straalde van genoegen.

„Jullie moeten het volgend jaar stellig weerkomen, hoor. We zullen 't allemaal prettig vinden!“ zei ze hartelijk.

Haar schoonzuster keek haar dankbaar aan.

„Anneke wil het zelf ook zo graag. Jullie zijn allemaal zo lief voor haar geweest. Toen ik gisteravond laat nog even naar haar kwam zien, zei ze ineens: „Moeder, ik wou dat we maar niet meer weg hoefden. De mensen zijn hier zo aardig, ze lachen je nooit uit!“ Ze vindt het in de stad niet erg prettig, dat weet je wel. Ze is schuw voor andere kinderen, altijd bang dat ze haar plagen zullen.

.. .. .

Lang voor zeven uur waren de meisjes die Maandagmorgen al wakker. Natuurlijk konden ze zó vroeg niet opstaan. Daar-

om gingen ze elkaar verhaaltjes vertellen en versjes opzeggen, die ze uit hun schoolboekjes kenden.

Om acht uur kwamen de moeders hen roepen. Anders werd het wel eens half negen, maar omdat het de laatste dag was, wilden ze deze keer graag een lange morgen hebben.

Tante Jo had een beetje gelachen, toen Koosje dat gisteravond tegen haar zei.

„Malle meid!“ had ze gezegd. „Wat scheelt nou een half uur?“

Maar ze had 't toch goedgevonden en daardoor kwam het dat het troepje ditmaal om half negen de boterham al op had, terwijl het anders nog wel eens negen uur werd.

De moeders hadden vanmorgen geen tijd om mee uit te gaan met de kinderen; ze hadden 't veel te druk met inpakken voor de reis. Dadelijk na 't ontbijt trok het vijftal er op uit, naar Maarten en Griet. Anneke moest de oude mensen toch nog goedendag zeggen, en ze wou er deze laatste keer graag een hele poos blijven. Sultan kwam haar aan de deur al blaffend tegemoet springen. Ze was altijd nog een beetje bang voor hem gebleven, maar nu, voor 't eerst, bukte ze zich om hem over zijn kop te strelen, al was het dan ook met een hoogrode kleur. En toen ze merkte, dat het geen kwaad kon, werd ze langzamerhand moediger en ging eindelijk zelfs met hem spelen.

„Komaan, zó mag ik het zien!“ zei Maarten, die uit zijn tuintje kwam, waar hij al druk aan 't werk was geweest. „Ik dacht het wel, dat die angst er vanzelf uit zou gaan. Zo, en dat is dus de laatste dag vandaag!“

„De laatste hálve dag, kunnen we haast wel zeggen!“ vond Jaap. „Want vanmiddag zitten ze al in de trein!“

„Goed, een hálve dag dan maar. Nou Moeder, dan mag je wel eens extra-goed tracteren vanmorgen!“

Dat deed moeder Griet. Ze sneed de koek ééns zo dik als anders en smeerde er aan twee kanten boter op. Maarten had Dirk en Anneke weer elk op een knie getrokken, de andere kinderen zaten in een kringetje om hem heen. Fik, het nijdige keffertje van Griet, sprong al kwispelstaartend van de één naar de ander, om ieder op de beurt een stukje koek af te bedelen. Voor dat kleine hondje was Anneke nooit zo èrg

bang geweest, ze vond het alleen nog wat griezelig als hij onverwacht langs haar benen schoof. Het was naar de zin van de kinderen veel te gauw tijd om weer op te stappen. Maar daar was niets aan te doen, de moeders wachtten met het middageten. Anneke moest nu meteen afscheid nemen. Ze vond het wel jammer, dat ze hier voorlopig niet meer komen zou, want ze was van de oude mensen en het vriendelijke gezellige huisje gaan houden. Maar het volgend jaar kwamen ze terug, had moeder gezegd. „Tot de volgende zomer dan maar!” zei moeder Griet hartelijk.

Anneke zoende haar dat 't klapte, en terwijl ze de oude man een hand gaf, zei ze nog:

„Als we weerkomen, dan ga ik direct de eerste dag hier naar toe!”

„Afgesproken!” zei Maarten. „We zullen 't onthouden!”

En Griet dacht bij zichzelf:

„Wat een verschil met toen ze hier kwam! Je kunt wel zien dat de zeelucht haar goed heeft gedaan!”

Toen de kinderen thuiskwamen, stond de tafel al gedekt, zodat ze dadelijk konden beginnen. Anneke kreeg haar lievelingskostje, lekkere slaboontjes en appelmoes toe. Ze kon hier dus voor de laatste maal nog eens heerlijk smullen.

Die middag was het tante Jo, die met al de kinderen moeder en Anneke naar de trein bracht. Oom Klaas was weer naar zijn werk gegaan, die hadden ze dus al goedendag gezegd.

„We gaan vroeg op stap, hoor, dan kunnen we op ons gemak het dorp nog eens rondlopen!” besliste tante. „De afwas maken Koosje en ik dan wel samen aan kant, als we terugkomen!”

Zo kwam het dat ze, wel een uur voordat ze aan het station moesten zijn, al met hun zevenen op straat liepen.

Anneke was stil onderweg. Ze vond het wel prettig dat ze nu gauw weer bij vader zou zijn, en ze verlangde er ook wel naar om Bep en Willemien, de meisjes van beneden, alles van haar heerlijke vakantie te vertellen. Maar naar de school, waar de kinderen zich niet anders met haar bemoeiden dan om haar te plagen of uit te lachen, verlangde ze helemaal niet. Daar zag ze na iedere vakantie weer even erg tegenop. Toen ze de dorpsstraat door waren en juist de hoek om wilden slaan, liet Anneke plotseling moeder en tante los, die haar aan de hand hielden, en stak zo vlug ze kon de straat over. De anderen keken haar verbaasd na, maar toen ze haar bij 't winkeltje van Barends de klink zagen oplichten, begrepen ze het ineens.

„Ze gaat de ouwe báás goeiendag zeggen!” zei tante Jo.

„Kom, wij gaan ook naar de overkant, dan kunnen we daar bij de hoek op haar wachten!”

In het winkeltje stond de kleine dikke huishoudster achter de toonbank.

„Wat moet 't wezen?“ vroeg ze, toen Anneke binnenkwam.
„Ik moet geen boodschappen hebben, juffrouw. Ik ga weer naar huis toe, naar Utrecht!“

„O!“ lachte het vrouwtje, nu wel begrijpend wat ze kwam doen. „Nou, wacht dan maar even!“

Tegelijk kwam ze achter de toonbank vandaan, duwde de kamerdeur open en riep naar binnen:

„Baas, daar is de kleine meid van Van Zanten, die gaat weg vandaag en ze wil u eerst nog even gedag zeggen, geloof ik!“

Er kraakte binnen een stoel, er klonken langzaam stappen. Even later stond de kruidenier zelf ook in zijn winkel.

„Zo,“ zei hij, „gaat het weer op huis aan?“

Anneke knikte.

„'t Volgend jaar mogen we weerkomen van tante, dan kom ik hier ook weer boodschappen doen!“

De juffrouw glimlachte even, maar ze paste wel op, dat Anneke dat niet zag. De baas lachte niet.

„Dat is best, dat moet je maar doen. En ga nou eerst eens mee!“

Anneke keek een beetje verwonderd. Ze was na die avond van de ruit nooit verder geweest dan 't winkeltje. Dan stapte ze gehoorzaam achter hem aan, toch ook wel nieuwsgierig, wat ze daar nu eigenlijk moest.

In de kamer was alles nog precies zo als een paar weken geleden. Alleen zat de poes nu rechtop in de vensterbank op een paar mussen te loeren.

De oude Barends ging niet in zijn houten leuningstoel zitten; hij liep regelrecht door naar een kast, die in de andere hoek stond, en haalde van de bovenste plank, achter een grote stapel brieven en papieren vandaan, een kartonnen doos, die hij langzaam op tafel zette.

Anneke was er bij komen staan. Ze zag hoe hij het deksel van de doos wegnam en toen een hele poos stil stond te kijken. Nu, dat deed ze zelf ook, en hoe langer ze keek, hoe groter haar ogen werden. Er lagen allemaal poppekleertjes in de doos, keurig netjes opgevouwen en in stapeltjes gelegd. Anneke had thuis een grote pop, die ze op haar laatste verjaardag van vader en moeder gekregen had. Natuurlijk

had ze daar óók wel kleertjes voor, maar lang niet zoveel als er hier bij elkaar lagen.

De oude man scheen opeens helemaal te vergeten, dat zij nog altijd bij de tafel stond. Hij had zich wat voorovergebogen, naar de doos toe, en deed niets anders dan er zwijgend op neerkijken. Anneke durfde nu zelf ook niets te zeggen, ze wachtte maar.

Eindelijk kwam hij langzaam rechtop staan, en legde het deksel weer over de doos. 't Leek wel of hij het haast niet kon, of hij er nog maar aldoor naar kijken moest. En zijn ogen stonden zo vreemd, zo verdrietig en toch zo zacht en vriendelijk. Zo had ze hem nóg nooit eerder gezien. Och, ze wist ook niet dat zijn vrouw jaren geleden alles, wat er in die doos lag, zelf had genaaid en gebreid voor de pop van haar zieke meisje. Die pop was er al lang niet meer. De kleertjes had hij altijd bewaard, hij had ze nooit aan de kindertjes van zijn

dochter willen geven. Maar nu nam hij ineens de doos van tafel, en voordat Anneke het nog goed begreep, stond ze er al mee in haar handen.

„Asjeblijft, neem dat maar mee. Er is hier tòch geen mens in huis, die er wat aan heeft!”

Anneke vergat van louter verbazing te bedanken. Ze liet zich, zonder een woord te zeggen, bij de arm nemen en naar de winkeldeur brengen.

Buiten stonden de anderen, die niets van haar uitblijven begrepen, haar op te wachten. Ze keken allemaal heel vreemd op, toen Anneke hun liet zien wat ze gekregen had.

„Dat had ik nooit gedacht,” zei Gert, „dat die ouwe brompot een doos met poppegoed in huis zou hebben!”

„Ik denk dat een van zijn kinderen er vroeger mee gespeeld heeft!” veronderstelde zijn moeder. „En laat dat schelden nou eens, jongen. Hoe vaak moet ik dat nog wel zeggen?”

„Je hebt toch wel netjes bedankt?” vroeg tante Riek aan haar dochtertje.

Anneke schrok. Nee, dat had ze niet gedaan.

„Kindje toch, hoe kun je dat nou vergeten? Loop er nog maar gauw even heen. Maar dadelijk terugkomen, hoor, want we moeten nou heus naar de trein!”

Vóór ze wegliep, trok Anneke moeders hoofd naar zich toe en fluisterde haar in het oor:

„Moeder, mag ik vaders pijp er voor teruggeven?”

Juffrouw Van Zanten dacht heel even na, toen knikte ze.

„Ja, dat is goed. Ga nou maar vlug!”

Maar toen Anneke voor de tweede maal in de kruidenierswinkel kwam, was er niemand te zien. Wat nu? De kamerdeur opendoen en zo-maar naar binnen stappen? Nee, dat durfde ze toch niet al te best. Toen haalde ze 't pakje maar gauw uit haar mantelzak, legde 't op de toonbank en maakte dat ze weer bij moeder kwam. Die vond, dat ze toch maar even door had moeten lopen naar de kamer, dat was beleefder geweest. Maar tante beloofde dat Koosje vanavond wel zou gaan uitleggen, hoe dat pakje daar kwam. Nòg eens teruggaan, dat hoefde niet.

Een poosje later stonden ze op het perron en moest er afscheid genomen worden.

„Nou, dag tante Jo, dag kinderen! Allemaal hartelijk bedankt voor ons beidjes, en doe de groeten nog maar eens aan oom Klaas!”

„Dag, tante Riek, geen bedankjes hoor, en pas op als jullie de volgende zomer niet wéér bij ons komen logeren. Dag Anneke! Is de vakantie naar je zin geweest?”

En of! Anneke verlangde nú al naar het volgend jaar.

Toen ze in de trein zaten, wuifde ze zeker nog wel tien keer met haar zakdoek uit het portierraampje, en de anderen zwaaiden vanaf het perron terug. Thuis stond haar mondje geen ogenblik stil. Ze praatte over niets anders dan over de vakantie, en ze zei iedere keer hetzelfde:

„Ik wou zó wel weer terug naar oom en tante!”

„Nou, maar ik ben toch wel erg blij dat ik jullie tweetjes weer bij me heb, hoor!” lachte vader, toen ze met hun drieën aan de boterham zaten.

Die avond, bij 't naar bed gaan, vergaten Anneke's ouders niet de hemelse Vader te danken, dat Hij hun kleine zwakke meisje zoveel sterker en gezonder had gemaakt.

INHOUD

	Blz.
I. Anneke	5
II. Bij oom en tante	10
III. Maarten de zeeman	16
IV. Nòg een kennismaking	26
V. Tante's verjaardag	38
VI. Een stormnacht	43
VII. Een onverwachte verrassing	49
VIII. Terug naar de stad	54

GRIGIET-EVALES
ERMILO